

Προς τον φρον. κ. Γγγ. Βαδαριστά
και συγγενή δια το υπέρ της δευτερογενούς
γείας, ερχομ τον το δόκτωρ δια κώδωξ φ. άνα

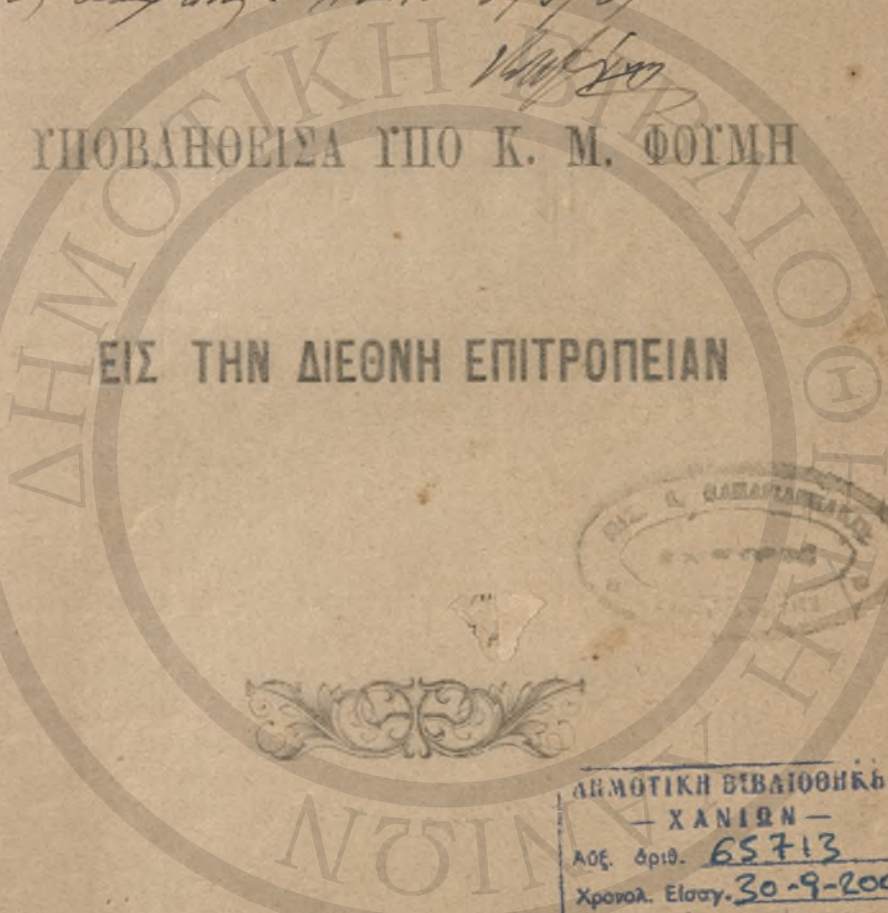
ΕΚΘΕΣΙΣ

της καρπής. Χαντα 30/5/37

Handwritten signature

ΥΠΟΒΛΗΘΕΙΣΑ ΥΠΟ Κ. Μ. ΦΟΥΜΗ

ΕΙΣ ΤΗΝ ΔΙΕΘΝΗ ΕΠΙΤΡΟΠΕΙΑΝ

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
— ΧΑΝΙΩΝ —
ΑΟξ. αριθ. 65713
Χρονολ. Είσαγ. 30-9-2009
Είδησής 5122 100 121 45
*Αριθ. 940.54 / 607

EN XANIOIS 1906

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Οἱ κύριοι Ἐπίτροποι τῆς ἐν Χανίοις συνελθούσης, κατὰ τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1906, Διεθνοῦς Ἐπιτροπείας, εὐνηροσύθησαν νὰ μοι ἀπευθύνωσι τὸ ἑξῆς ἔγγραφον :

«Οἱ κύριοι ἐπίτροποι τῆς ἐν Χανίοις συνελθούσης Διεθνοῦς Ἐπιτροπείας πρὸς μελέτην τῆς δημοσιολογικῆς (financière) οικονομικῆς καὶ διοικητικῆς καταστάσεως τῆς Κρήτης, φρονοῦσιν ὅτι ὁ κ. Φούμης θὰ ἠδύνατο νὰ τοῖς παράσχη ἐνδιαφερούσας ἐνδείξεις καὶ θὰ ἦσαν εὐτυχεῖς ἐὰν ὁ κ. Φούμης εὐηρεσιεῖτο νὰ τοῖς ἀπευθύνῃ, ἐντὸς ὅσων τὸ δυνατόν βραχυτέρας προθεσμίας, περιεκτικὴν σημείωσιν ἐπὶ ζητημάτων δυναμένων νὰ τοὺς ἐνδιαφέρωσιν.

Οἱ ἐπίτροποι ἐλπίζουσιν ἄλλως τε, ὅτι ὁ κ. Φούμης θὰ εὐαρεστηθῇ, μετὰ ταῦτα, νὰ τοῖς παράσχη προφορικῶς λεπτομερεστέρας διασαφίσεις».

Ἐν Χανίοις τῆ 11 Φεβρουαρίου 1906

Εἰς ἀπάντησιν ὑπέβαλον, πρὸς τὴν Ἀσθγῆ Ἐπιτροπείαν, τὴν ἀίεσως ἐπομέντην ἐκθεσιν μετὰ τῶν ἐν αὐτῇ ἀνημμενομένων διαφόρων δικαιολογικῶν ἔγγράφων.

Τὰ ἐν τῇ ἐν λόγω ἐκθέσει περιεχόμενα διάφορα θέματα ἔλαβον τὴν τιμὴν νὰ ἀναπτύξω καὶ προφορικῶς ἐνώπιον τῆς ὀλομελείας τῆς Διεθνοῦς Ἐπιτροπείας, κατ' ἰδίαν δὲ τὰ μὲν ἀφορῶντα εἰς τὴν δημοσιολογικὴν καὶ οἰκονομικὴν κατάστασιν πρὸς τὸν Ἄγγλον ἐπίτροπον ἐντιμώτατον κύριον Λόου, τὰ δὲ ἀφορῶντα εἰς τὴν διοικητικὴν κατάστασιν πρὸς τὸν Γάλλον ἐπίτροπον ἐντιμώτατον κύριον de Frans.

Ἐπικειμένων τῶν πρὸς σύγκλησιν τῆς Β' τῶν Κρητῶν Συντακτικῆς Συνελεύσεως προκηρυχθεισῶν ἐκλογῶν, ἰθεώρησα ἀναγκαῖον, λαβὼν ἐπὶ τούτῳ τὴν ἄδελφάν τῶν ἀρμοδίων, νὰ προβῶ εἰς τὴν δημοσίευσιν τῆς ἐν λόγω ἐκθέσεως, ἣς περιέχει καὶ τὰ στοιχεῖα τοῦ προγράμματος τῆς ἠνωμένης Ἀντιπολιτεύσεως μεθ' ἧς ἀπεκδύομαι διὰ τὸν ἐκλογικὸν ἀγῶνα

ὡς ὑποψήφιος πληρεξούσιος, παρὰ τῆ Β'. τῶν Κρητῶν Συντακτικῆ Συν-
ελεύσει.

Τὸ συμπέρασμα τῆς ἐν λόγῳ ἐκθέσεως, ὅπερ καὶ προφορικῶς ἐτό-
νισα ἐνώπιον τῶν κ. κ. ἐπιτρόπων, εἶνε ἐν καὶ μόνον.

“Οὐ οὐδεμία ἄλλη λύσις πλὴν τῆς Ἐνώσεως τῆς Νήσου μετὰ τῆς
Ἑλλάδος ὑπάρχει, καὶ ὅτι πᾶν νέον προσωρινὸν καθεστῶς εἶνε ἐκ τῶν
προτέρων καταδικασμένον εἰς ἀποτυχίαν.

Εἶνε γνωστὸν, ὅτι ἡ τελευταία ἐπανάστασις ἀπλήθυνεν ἐκ Βάμου
πρὸς τοὺς ἐν Χανίοις κ. κ. ἀντιπροσώπους τῶν Προστατῶν Δυνάμεων
τὸ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 5]18 Ὀκτωβρίου 1905 ἔγγραφον, ἐν ᾧ περιείχeto
ἡ ἐξῆς δήλωσις :

«Γεγονότα διαδεχόμενα ἄλληλα ἀπὸ τινος χρόνου, πείθουσι
τὴν ἐπανάστασιν ὅτι εὐρίσκεται ἐνώπιον ἀποφάσεως τῶν Δυνά-
μεων καταδῆλον, εἰ καὶ μὴ ἐπισήμως ἀνακοινωθείσης, ὅπως
καταστείλωσιν αὐτὴν καὶ διὰ τῆς ἐνόπλου βίας. Ἡ ἐπανάστα-
σις, ὡς πολλάκις διεκήρυξεν, οὐδέποτε ἐσκέφθη ὅτι ἠδύνατο
νὰ ἐπιβληθῆ εἰς τὰς Δυνάμεις δι' ὑλικῆς Δυνάμεως. Ἀνέκαθεν
αὕτη ἐκρίνεν ὅτι τίποτε δὲν θὰ ἦτο φοβερότερον ἀπὸ ἐνοπλιον
σύγκρουσιν τῶν ἐπαναστατῶν πρὸς τὰ διεθνή στρατεύματα.
Ἐπομένως ἡ ἐπανάστασις εἶνε ὑποχρεωμένη ν' ἀναγνωρίσῃ
ὅτι, ἐν ταῖς παρούσαις περιστάσεσιν, ἡ πραγματοποίησις τοῦ
προγράμματός της κατέστη ἀδύνατος. Χωρὶς δὲ νὰ ἀπομα-
κρυνθῆ τοῦ προγράμματός της τούτου καὶ ἀρνούμενη διὰ
τοῦτο νὰ διατυπώσῃ αἰτησίαν τινὰ σχετικὴν πρὸς τὰς ὑπεσχη-
μένας διοικητικὰς καὶ οἰκονομικὰς μεταρρυθμίσεις, εἶνε διατε-
θειμένη νὰ καταθέσῃ τὰ ὄπλα».

Οἱ κ. κ. Γενικοὶ Πρόξενοι ἀπλήνησαν εἰς τὸ ἐν λόγῳ ἔγγραφον διὰ
τοῦ ὑπὸ ἡμερομηνίαν 17]30 Ὀκτωβρίου 1905 ἔγγράφου αὐτῶν, ἐν ᾧ
ἀνέφερον καὶ τὰ ἐξῆς :

«Τέλος, καίτοι ἀπέχετε νὰ διατυπώσετε αἰτήματα τοῦ εἶδους
τούτου, θεωροῦμεν ἐνδιαφέρον νὰ σᾶς γνωρίσωμεν ὅτι ἐπὶ τῇ
προβλέψει τῆς ἐπανόδου σας εἰς τὴν νόμιμον ὁδόν, αἱ Κυβερ-
νήσεις μας εἶνε διατεθειμέναι, μόλις ὑποταχθῆτε εἰς τοὺς

όρους, τοὺς ἀνωτέρω διατυπουμένους, νὰ φροντίσωσι. δι' εἰδικῆς ἐπιτροπείας, μὲ προσωρινὴν ἀποστολὴν, περὶ τῆς εἰσαγωγῆς ἐσωτερικῶν μεταρρυθμίσεων, τόσῳ ἐκτεταμένῳ, ὅσῳ ἠθέλην ἀναγνωρισθῆ ἀναγκαῖον διὰ τὴν πρόοδον καὶ εὐημερίαν τοῦ τόπου κ.λ.π.»

Κιθόντες ὑπὸ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν Προστατίδων Δυνάμεων νὰ διατυπώσωμεν τὴν γνώμην ἡμῶν ἐπὶ διοικητικῶν καὶ οἰκονομικῶν μεταρρυθμίσεων, ἐθεωρήσαμεν ὅτι, ἐκ σεβασμοῦ πρὸς τὰς Προστάτιδας Δυνάμεις δὲν ἐπιτρέπετο ἡμῖν νὰ παραλείψωμεν καὶ τὴν ὅλως ἐπιβοηθητικὴν ταύτην ἐξέτασιν τοῦ ζητήματος χωρὶς τοῦτο νὰ δεσμεύσῃ τὸ καθήκον ὅπερ ἔχει ἡ Συντακτικὴ Συνέλευσις, γὰ ἐπιδιώξῃ τοιούτῳ πάσῃ δυνάμει τὴν τελικὴν λύσιν, ψηφίζουσα τὴν Ἐνωσιν τῆς Κρήτης μετὰ τῆς Ἑλλάδος.

Χαλέπα κατὰ Μάρτιον τοῦ 1906

Κ. Μ. ΦΟΥΜΗΣ

Ἐποψήφιος Πληρεξούσιος παρὰ τῆ Β' τῶν
Κρητῶν Συντακτικῆ Συνελεύσει

ΕΝΔΕΙΞΕΙΣ

ΕΠΙ ΤΗΣ ΔΗΜΟΣΙΟΛΟΓΙΚΗΣ (FINANCIÈRE) ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΑΙ ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΕΩΣ ΤΗΣ ΚΡΗΤΗΣ

Υποβλήθεισα εἰς τὴν ἐν Χανίοις συνελευθῶσαν Διεθνῇ Ἐπιτροπῶν

Οἱ κύριοι ἐπίτροποι, οἱ ἀποτελοῦντες τὴν ἐν Χανίοις συνελευθῶσαν Διεθνῇ Ἐπιτροπῶν πρὸς ἐξέτασιν τῆς δημοσιολογικῆς, οἰκονομικῆς καὶ διοικητικῆς καταστάσεως τῆς Κρήτης, εὐχεσθήθησαν, διὰ τῆς ἀπὸ 11 Φεβρουαρίου 1906 σημειώσεως αὐτῶν νὰ μὲ τιμῶσιν διὰ δῆλώσεως αὐτῶν ὅτι φρονοῦν ὅτι ὅτ' ἡδυνάμην νὰ παράσχω ἐνδιαφερούσας ἐνδείξεις, γραπτάς καὶ προφορικὰς ἐπὶ τῶν ἐν λόγῳ θεμάτων.

Πεποιθὼς ὅτι αἱ προστάτιδες τῆς Κρήτης Δυνάμεις ἐμφοροῦνται ὑπὸ τῶν εὐμενεστέρων διαθέσεων ὑπὲρ τῆς ὑπὸ τὴν προστασίαν τῶν Νήσου, καὶ ὅτι οἱ κ. κ. ἐπίτροποι ἔχουσι πᾶσαν διάθεσιν, ὅπως, διὰ μελέτης ἐπισταμένης καὶ περαιομένης διαφωτισίωσιν τοὺς ὑψηλοὺς αὐτῶν ἐντολεῖς, πρὸς ἐκπλήρωσιν τῶν εὐμενῶν αὐτῶν διαθέσεων, τίθεμαι εὐγνωμόνως εἰς τὴν διάθεσιν αὐτῶν, ὅπως, κατὰ τὸ μέτρον τῶν ἀσθενῶν μου δυνάμεων, συντελέσω εἰς τὴν παροχὴν τῶν ἀπαιτουμένων στοιχείων, διὰ τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ τόσον βραχέως ἄλλὰ καὶ τόσον ἐκπολιτιστικοῦ αὐτῶν ἔργου.

Οἱ κ. κ. ἐπίτροποι δέον νὰ ἔχωσιν τὴν πεποιθήσιν ὅτι ὁ Κρητικὸς λαὸς μετ' ἀγωνίας τὸ ἔργον αὐτῶν ταῦτο ἀναμένει καὶ ὅτι θεωρεῖ ὅτι, τοῦ λοιποῦ, τὰ ὀνόματα αὐτῶν συνεδέθησαν μετὰ τῆς ἱστορίας τῆς ἀτυχοῦς ἀλλ' ἀξίας παντὸς ἐνδιαφερόντος χώρας ταύτης, διότι τὰ πορίσματα τῆς μελέτης αὐτῶν δὲν εἶνε δυνατόν ἢ νὰ ἐπιδράσωσιν οὐσιωδῶς ἐπὶ τῆς περαιτέρω ἐξελίξεως τοῦ Κρητικοῦ ζητήματος.

Αἱ ἀμέσως κατωτέρω σημειώσεις ἀποτελοῦσι τὸ γραπτὸν μέρος τῶν ἐνδείξεών μου.

Ἐνδείξεις ἐπὶ τῆς δημοσιολογικῆς, οἰκονομικῆς καὶ διοικητικῆς καταστάσεως τῆς Νήσου Κρήτης

Ἡ παροῦσα, ἀπὸ διεθνῶς ἀπίψεως, θέσις τῆς Νήσου Κρήτης δὲν εἶνε ἀπόρροια τῆς, ἀνευ οὐδεμιᾶς ἐξαιρέσεως, θελήσεως τῆς μεγάλης πλειοψηφίας τοῦ λαοῦ τῆς, ἥτις ἀποτελεῖται ἀπὸ τὸν Ἑλληνικὸν Χριστιανικὸν πληθυσμὸν αὐτῆς. Ἡ θέσις αὕτη ἐδημιουργήθη ὑπὸ τῶν 4 προστατιδῶν Δυνάμεων ὡς μεταβατικὴ κατάστασις, λόγῳ τοῦ ὅτι ἡ Ἐνωσις τῆς Νήσου μετὰ τῆς Ἑλλάδος ἦτο ἀδύνατος ὑπὸ τὰς παρούσας περιστάσεις. Ἡ Νῆσος, κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1900, κατοικεῖται ὑπὸ 269,319 Χριστιανῶν,

33,496 Μουσουλμάνων και 728 Ἰσραηλιτῶν, ἦτοι τὸ ὅλον ὑπὸ 303,543 κατοίκων (Ἐπίσημος ἐφημερίς τοῦ 1900 Τεύχος Α', ἀριθμὸς 61 ἴδε και Τ. Β'. τοῦ 1901 φύλλ. 9 και φύλλ. 11 Τευχ. Β'. τοῦ ἔτους 1904 ἐν παραρτήματι).

Ὁ Χριστιανικὸς πλῆθυσμός τῆς Νήσου ἀείποτε ἠγωνίσθη και ἐθυσίασθη ὑπὲρ τῆς ἑνώσεως αὐτῆς μετὰ τοῦ Ἑλληνικοῦ Βασιλείου. Ἡ ὑπὸ τῶν Δυνάμεων δημιουργηθεῖσα προσωρινὴ αὐτὴ κατάστασις ἐνέχει ἐλαττώματα καθιστοῦντα ἀδύνατον τὴν ἐπὶ μακρότερον χρόνον παράτασιν αὐτῆς. Τὰ ἐλαττώματα ταῦτα δύνανται νὰ διαιρεθῶσιν εἰς ὄργανικά, οὕτως εἰπὶν και ἐπικτητά.

Α'. Ὀργανικὰ ἐλαττώματα ἐπενεγκόντα τὴν ἀποτυχίαν. — Τὸ ἔθνικὸν αἶσθημα τοῦ λαοῦ.

Τὸ πρῶτιστον τῶν ὄργανικῶν ἐλαττωμάτων εἶνε ὅτι ἡ χώρα, κατὰ τὴν ἐξέλιξιν τοῦ πολιτικοῦ αὐτῆς βίου και κατόπιν ἐπαναστάσεων, πάντοτε ἔλλαξε πολιτεύματα διαφορά ἀείποτε ἀποτυχόντα (Αὐτοκρατορικὸν Φερμάνιον τοῦ 1858. Ὀργανικὸς Νόμος τοῦ 1869, Σύμβασις τῆς Χαλέπας τῆς 9 Νομβρίου 1878, Φερμάνιον τοῦ 1889 ἐπανάδρους τοῦ διὰ τοῦ φερμάνιου τοῦ 1889 καταργηθέντος καθεστώτος διὰ πράξεως τῆς Πύλης κατὰ τὸ ἔτος 1896 διευθέτησις (arrangement) τοῦ Αὐγούστου 1896 ὑπὸ τῶν Μεγάλων Δυνάμεων, αὐτονομία τοῦ 1897). Τὸ ἔθνικὸν αἶσθημα τοῦ Κρητικοῦ λαοῦ εἶνε ἤδη τόσον ἀνεπτυγμένον, ὥστε αὐτὴ αὐτὴ ἡ ἀκατάσχετος ῥοπή οὐτοῦ πρὸς τὴν Ἐθνικὴν ἀποκατάστασιν, δημιουργεῖ δυσχερείας διὰ τὴν παράτασιν πάσης προσωρινότητος.

Εἶνε φυσικόν, ὅτι πᾶσα δυσχερεία προκύπτουσα κατὰ τὴν ἐξέλιξιν τοῦ πολιτικοῦ βίου τῆς Νήσου ὡς ἐγένεσα κυρίαν αἰτίαν αὐτὴν ταύτην τὴν προσωρινότητα, συνεπάγεται τάσιν πρὸς ἀπαλλαγὴν ἀπὸ καταστάσεως, ἧτις ἐμποδίζει λαόν, φύσει ὄργωντα εἰς διηνεκὴ πρόδον, ἀπὸ τοῦ νὰ ἴδῃ τὰ ἔθνικὰ του ἰδιώδη πληροῦμενα και νὰ ἐκπληρώσῃ τὴν ἱστορικὴν και ἐκπολιτιστικὴν ἀποστολὴν του.

Αὐτὴ αὐτὴ ἡ κατάστασις τῆς προσωρινότητος, ἄλλως τε, ἀφαίρει πᾶσαν ἠθικὴν δυνάμιν ἀπὸ τὸ καθεστὸς και ἀποκλείει πᾶσαν σκέψιν περὶ δημιουργίας ὄρων διαρκούς καταστάσεως ἀποδείξει τούτου εἶνε και τὸ τελευταῖον ἐνωτικὸν κίνημα, ὅπερ ὡς αἰτίαν μὲν ἔσχε πάντα τὰ ἀνωτέρω μνημονευθέντα ὄργανικὰ ἐλαττώματα, ὡς ἀφορμὴν δὲ τὴν δημιουργηθεῖσαν ἐκρυβμον πολιτικὴν κατάστασιν, περὶ ἧς γενήσεται κατωτέρω λόγος. Αἱ προστάτιδες Δυνάμεις διέγνωσαν ἀμέσως οὐ μόνον τὰς αἰτίας ἀλλὰ και τὰς ἀφορμὰς τοῦ κινήματος. Μὴ κρίνεται αὐταὶ εὐθετον τὴν περίστασιν νὰ λύσωσιν ὀριστικῶς τὸ ζήτημα, ἠθέλησαν ἀμέσως νὰ ἄρωσι τοῦλάχιστον τὰς ἀφορμὰς τοῦ κινήματος. Οἱ τὴν ἐπανάστασιν ἐκπροσωποῦντες, ἐμπεφορημένοι ὑπὸ πλήρους ἀποκατεργήσεως πρὸς νέας ἀποπείρας προσωρινότητος, ἐπρωτίμην νὰ ὑποταχθῶσιν μᾶλλον εἰς τὴν βίαν τῶν ἄλλων ἢ νὰ δώσωσιν

ἀφορμὴν νὰ πιστευθῇ ὅτι ἐπίστευσαν ποτὲ εἰς θεραπείαν οὐσιώδη διὰ νέας προσωρινότητος.

Δημοσιολογικὴ καὶ οἰκονομικὴ κατάστασις τῆς Νήσου.

Ἐτερον ὄργανικόν ἐλάττωμα, ἐπίσης οὐσιώδες, εἶνε ἡ σημερινὴ κατάστασις τῆς χώρας ἀπὸ τε δημοσιολογικῆς καὶ οἰκονομικῆς ἀπόψεως, ἥτις δὲν ἐπιτρέπει αὐτῇ τὴν πολυτέλειαν αὐτονόμου χώρας. Ἡ Νῆσος εὐρίσκεται ἀπὸ γεωργικῆς καὶ βιομηχανικῆς ἀπόψεως καὶ ὡς πρὸς τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας, εἰς πρωτογενῆ σχεδὸν κατάστασιν. Στερεῖται, οὐ μόνον λιμένων, γεφυρῶν, τηλεγράφων καὶ τηλεφῶνων ἐν τῷ ἐσωτερικῷ καὶ ἀμαξιτῶν ὁδῶν, ἀλλὰ καὶ βιχτῶν διὰ ζῶα δρόμων, ὑπάρχουσι δὲ παραδείγματα ἀνθρώπων πνιγέντων εἰς ποταμούς· ἡ ἐντὸς τῆς λάσπης τῶν δρόμων εἰς ἡν, ἐν καιρῷ χειμῶνος, ἐβυθίσθησαν. Ἡ μεταφορὰ τῶν προϊόντων στοιχίζει, ἐνίοτε, πλεον τῆς ἀξίας, ἡ δὲ μεταξὺ τοῦ ἐσωτερικοῦ καὶ τῶν κέντρων συγκοινωνία, ἐν καιρῷ προπάντων χειμῶνος, δυσχεραίνεται τὰ μέγιστα ἢ καὶ ἐντελῶς ἀποκλείεται.

Ἡ χώρα ἀπεψιλώθη τῶν ὠραίων δασῶν της, τὰ ὕδατα τῶν χειμάρρων καὶ ποταμῶν της χύνονται ἀχρησιμοποίητα εἰς τὴν θάλασσαν, ἐνῶ ἡ χώρα πάσχει ἀπὸ ἄνυδριαν τὸ πλεῖστον τοῦ ἔτους. Τὸ πλεῖστον τῶν καλλιεργησίμων γαιῶν της εἶνε χέρσον, τὰ δὲ εἰς ἀγρίαν κατάστασιν δένδρα της ἀριθμοῦνται εἰς ἑκατομμύρια.

ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεως ἐξεπονήθη οἰκονομικὴ στατιστικὴ τοῦ 1901—1902 ἄλλ' εἰς τὰ ἐξαγόμενα ταύτης, μόνον ὡς παριστῶντα τὸν ἐλάχιστον ὄρον, δυνάμεθα νὰ δώσωμεν σημασίαν, ὡς ἐκ τῆς ἐλλείψεως τῶν ἀπαιτουμένων μέσων πρὸς ἐξακρίβωσιν τῆς πραγματικότητος καὶ ὡς ἐκ τῆς ἀντιπράξεως τῶν κατοίκων διὰ τὸν ὑπολογισμόν, ἕνεκα τοῦ φόβου, ὅψ' οὐ κατέχονται, ὅτι αἱ ζητούμεναι πληροφῶριαι περὶ τῶν δένδρων ἔχουσι φορολογικὸς σκοπός. Ἐν τούτοις κατὰ τὴν στατιστικὴν ταύτην τὰ εἰς ἀγρίαν κατάστασιν διατελοῦντα δένδρα εἰσὶν ἐλαῖαι 626,579

κερατάι καὶ ἄλλα 830,790

Τὸ ὅλον ἄγρια δένδρα 1,457,369

(ἶδε φυλλάδιον τοῦ Γεωργικοῦ τμήματος ἐπὶ τῶν πεπραγμένων ὑπὸ τῆς Γεωργικῆς ὑπηρεσίας 1903 Πίνακα Β' συνημμένον ὑπ' ἀριθμ. 1 καὶ ἐκθεσιν πρὸς τὴν Ἀνωτέραν Διεύθυνσιν τῶν Οἰκονομικῶν ἐπὶ διαφόρων Γεωργικῶν ζητημάτων, 1899 συνημμένην ὑπ' ἀριθμ. 2).

Αἱ ἐκ τῶν ἐπαναστάσεων καταστροφῆι καὶ λοιπαὶ συνέπειαι.

Εἰς διάστημα ἐτῶν 84, ἀπὸ τοῦ 1821 μέχρι τοῦ 1905, ἡ Νῆσος ἔχει ἐπαναστατήσει ἑνεκάκις, ἵνα μὴ μνημονεύσω δευτερευούσης σημασίας κινήματα. Αἱ ἐπαναστάσεις φέρουσι τὰς ἐξῆς χρονολογίας 1821—1829, 1833,

1848, 1856, 1866—1869, 1878, 1889, 1896, 1897, 1898 και 1903. Ἐκάστη τῶν ἐπαναστάσεων τούτων ἄφηνεν ὀπίσθεν αὐτῆς σωρούς ἐρειπίων, καὶ φοβεράς καταστροφάς καὶ ἐξολόθρευσιν μέρους τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας. Ἰδίως τὰ ἀποτελέσματα τῆς τριτοῦς ἐπαναστάσεως τοῦ 1866 καὶ τῶν τῶν ἐτῶν 1896—1898 βαρύνουσιν ἐπι ἐπὶ τῆς χώρας, αἰ δ' εἰς ἀκρίνεια, ἰδίως, καταστροφαὶ τῶν ἐτῶν 1896—1898, πλὴν τῶν ἄλλων πολλῶν καὶ μεγάλων ζημιῶν καὶ τῶν καταστροφῶν τῶν περιουσιῶν τῶν μεταναστευσάντων μουσουλμάνων, αἵτινες δὲν ἐξιτιμήθησαν, ὑπελογίσθησαν ὑπὸ τῆς Διεθοῦς ἐκτιμητικῆς ἐπιτροπείας εἰς 34,000,000 περίπου χρυσῶν δραχμῶν.

Κατὰ τὴν ἀνω μνημονευθεῖσαν οικονομικὴν στατιστικὴν, τὰ κατὰ τὰ ἔτη 1896—1898 καταστραφέντα δένδρα, κατ' ἐλάχιστον ὄρον, ὑπολογίζονται ὡς ἑξῆς :

	καταστραφέντα	ὑπολειπόμενα
Ἐλαίαι	1,062,770	5,880,550
Κερατῆαι	42,292	1,336,925
Βαλανιδεαὶ	20,786	122,580
Ἀμυγδαλέαι, Μο- ρίαι καὶ ἄλλα διάφορα δένδρα	234,718	1,419,229
Ἦτοι ἐν ὅλῳ	1,360,566	8,959,984

Ἦτοι κατεστράφησαν τὸ ἐν πέμπτον 175 περίπου τῶν δένδρων τῆς Νήσου ἄξιζας περίπου 20,000,000 δραχμῶν, ἕτινα θὰ ἀπέφερον ἐτήσιον εἰσοδήμα, κατ' ἐλάχιστον ὄρον δραχ. 2,000,000.

Μετανάστευσις τῶν Μουσουλμάνων

Ἄλλο ἀποτέλεσμα τῆς ἐπαναστάσεως τῶν ἐτῶν 1896—1898, οἰκο-
νομικῶς λίαν ἐπιζήμιον, εἶνε καὶ ἡ μετανάστευσις μεγάλου μέρους τοῦ Μου-
σουλμανικοῦ πληθυσμοῦ. Κατὰ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Νήσου,
κατὰ τὸ ἔτος 1881 (στατιστικὴ τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Νήσου ὑπὸ Νικολάου
Σταυράκη 1890) οἱ Μουσουλμάνοι τῆς Νήσου ἀνῆρχοντο εἰς 73,234, κατὰ
δὲ τὴν ἀπογραφὴν τοῦ 1900, οὗτοι ὑπελείφθησαν 33,496, ἤτοι παρουσιάζ-
εται ἐλάττωσις κατὰ 39,738. Εἰς τὴν ἐλάττωσιν ταύτην δεῖον νὰ προσ-
τεθῇ ἡ αὔξησις τοῦ Μουσουλμανικοῦ πληθυσμοῦ ἀπὸ τοῦ ἔτους 1881 μέχρι
τοῦ 1900. Λαμβάνομένου τούτέστιν ὑπ' ὄψει, ὅτι ὁ Χριστιανικὸς πληθυσμὸς
τῆς Νήσου, κατὰ τὸ 1900, ἀνῆρχετο εἰς 269,319, ἐνὸς κατὰ τὴν ἀπογρα-
φὴν τοῦ 1881 περιωρίζετο εἰς 205,284, παρουσιάζεται αὔξησις 64,035
ἤτοι, ἐπὶ τῇ βάσει τῆς αὔξησεως τῶν Χριστιανῶν ἀναλογεῖ αὔξησις καὶ τοῦ
Μουσουλμανικοῦ πληθυσμοῦ κατὰ 17,000 περίπου πρόσωπα. Εἰς τὴν ἀπό-
λειαν ταύτην μέρους τοῦ πληθυσμοῦ τῆς Νήσου δεῖον νὰ προστεθῇ ὁ Μου-
σουλμανικὸς πληθυσμὸς, ὃν τὸ μεταναστευτικὸν μεῦμα ἐξακολουθεῖ ἐτι νὰ
ἀφαιρῇ ἐκ τῆς Νήσου. Μέγα μέρος τοῦ μεταναστευθέντος τούτου πληθυ-
σμοῦ ἀπετέλει τὴν γεωργικὴν αὐτοῦ τάξιν τὴν ἐν τῷ ἐσωτερικῷ τῆς Νήσου

εγκατεπαρμένην. Μεταναστατεύοντες οἱτοὶ πωλοῦσι τὰ ἀκίνητα αὐτῶν, ἢ τὰ ἐγκαταλείπουσι ἀκαλλιεργήτα, συναπικομιζοῦσι δὲ καὶ τὰ κινητὰ αὐτῶν κεφάλαια, ἀποστεροῦντες οὕτω τὴν χώραν τῶν χρηματικῶν καὶ ἄλλων παραγωγικῶν κεφαλαίων τῶν.

Κατὰ τὴν στατιστικὴν τῶν πωληθέντων κτημάτων ἐν τῇ Νήσῳ ὑπὸ Μουσουλμάνων πρὸς Χριστιανούς, μόνον ἀπὸ 1 Οκτωβρίου 1898 μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1902 (ἴδε σχετικῶς πῖνακας ἐν τέλει τοῦ Δελτίου Δ τῆς στατιστικῆς τοῦ Ἐμπορίου τοῦ ἔτους 1902) ἡ ἀξία τοῦ συνόλου τῶν πωληθέντων τοιοῦτων κτημάτων ἀνέρχεται εἰς δραχμὰς 9,142,426, ἐν ᾧ τὰ κατὰ τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα συναφθέντα δάνεια, ὧν μέρος ἀφορᾷ τὸ τίμημα τοιοῦτων κτημάτων, συμποσοῦνται εἰς δραχμὰς 16,392,415. Ἡ αὐτὴ ἀναλογία δεῖον γὰρ ληφθῆναι ὑπ' ὄψιν διὰ τὰ ἐπόμενα ἔτη, γνωστοῦ ὄντος, ὅτι ἡ πώλησις ἀκινήτων τῶν Μουσουλμάνων ἐξακολουθεῖ περίπου μετὰ τῆς αὐτῆς ἐντάσεως.

Ἐξορα ἔτη

Ἐν ἐκ τῶν αἰτίων τῆς παρουσίας οἰκονομικῆς κρίσεως εἶνε καὶ ἡ ἐπιμακρῶν σειρὰν ἔτων, ἐνεκα ξηρασίας καὶ ἄλλων ἀτμοσφαιρικῶν ἐπηρειῶν, ἐπακολουθήσασα ἀφορία. Εἶνε βεβαιωμένον ὅτι μέγα μέρος τοῦ ἀγροτικοῦ πληθυσμοῦ ἐπὶ πολλοὺς μῆνας στερεῖται ἰσχυροῦ, ζῆ δὲ τρεψόμενον λιτότατα ἰδίως δι' ἀγρίων χορτῶν, ἐνίοτε δὲ καὶ γάλακτος καὶ παστῶν ἐλαίων. Εἰς τὴν ξηρασίαν τῆς Νήσου συντελεῖ βεβαίως ὡς ἐν τῶν αἰτίων καὶ ἡ ἀπεψιλώσις τῆς χώρας ἀπὸ τὰ δάση τῆς.

Ἐπιρροὴ τῆς παγκοσμίου ὑποτιμῆσεως τῶν γεωργικῶν προϊόντων ἐπὶ τῶν οἰκονομικῶν τῆς Νήσου.

Ἐν ἐπιμέτρῳ, πλὴν τῆς ἀφορίας, ἐπῆλθεν ἡ κατὰ τελευταῖα ἔτη παρατηρουμένη, παγκόσμιος σχεδὸν ὑποτίμησις πολλῶν ἐκ τῶν γεωργικῶν προϊόντων, ὡς καὶ τινων προϊόντων τῆς Γεωργικῆς βιομηχανίας, σχεδὸν καὶ ἐν Κρήτῃ τὸν ἀντίκτυπον αὐτῆς, καὶ δὴ ἐπὶ τῶν σπουδαιωτάτων προϊόντων ἐξαγωγῆς τῆς Νήσου, π. γ. τοῦ ἐλαίου, τοῦ οἴνου, τοῦ σάπωνος, τῆς σταφίδος, τῆς μετὰξῆς τῶν ἰσπεριδοειδῶν κλπ. Τοῦναντίον ἡ εἰσαγωγή κλιζήθη, ταῦτοχρόνως δ' ἐπῆλθε καὶ ταυτίσις τῆς τιμῆς πολλῶν ἐκ τῶν εἰδῶν εἰσαγωγῆς.

Ἀναπλήρωσις ἐν μέρει τοῦ ἐμπορικοῦ ἀνισοζυγίου ἐκ τῆς πρῶν παρουσίας Τουρκικῶν στρατευμάτων.

Ἡ ἄλλοτε ὑπηρεσία ἐν τῇ Νήσῳ πολυαριθμοῦ Τουρκικοῦ στρατοῦ καὶ μοίρας στόλου, δαπανῶντων ἑτησίως ἄνω τῶν 85,000 λιρῶν Τουρκίας, ἤρχετο εἰς μερικὴν ἀναπλήρωσιν τοῦ ἐμπορικοῦ ἀνισοζυγίου. Ἡ παρουσία νῦν τῶν διεθνῶν στρατευμάτων, ὡς ἐκ τοῦ μικροτέρου ἀριθμοῦ αὐτῶν δὲν πληροῦ ἀρκούντως τὸ παραχθὲν κενόν.

Τὰ μειονεκτήματα τῆς τελωνειακῆς αὐτονομίας.

Τὴν πολιτικὴν αὐτονομίαν τῆς Νήσου ἐπικολούθησε, γὰρ ἀνάγκην, ἡ τελωνειακὴ αὐτονομία, ἧς ἀπόρροια ὑπῆρξεν ὁ ὑπ' ἀριθμ. 5 τῆς 11 Μαρτίου 1899 Νόμος περὶ ἀφομοίωσης τοῦ τελωνιακοῦ δασμολογίου γαί διὰ τὴν Τουρκίαν πρὸς τὰ ἰσχύοντα καὶ διὰ τὰ λοιπὰ Κράτη (Κουσουρέλη Κρητ. Κώδικες. Τόμος Β'. σελ. 658—659).

Κατὰ τὸ ἄρθρον 1 τοῦ Νόμου τούτου, ὁ ἐπιβαλλόμενος εἰσαγωγικὸς δασμὸς 8 ο) ἐπὶ πάντων τῶν εἰσαγομένων προϊόντων ἐκ τῶν διαφόρων ἐπικρατειῶν ἐπεκτείνεται ὁμοίως καὶ ἀνεξαιρέτως καὶ εἰς τὰ ἐκ Τουρκίας εἰσαγόμενα προϊόντα καὶ ἐμπορεύματα· κατὰ δὲ τὸ ἄρθρον 2 τοῦ αὐτοῦ Νόμου, ὁ ἐπὶ τῶν ἐγχωρίων προϊόντων τῶν ἐξαγομένων εἰς Τουρκίαν, ἐπιβαλλόμενος μέχρι τοῦδε δασμὸς 8 ο) περιορίζεται εἰς 2) ἐπὶ τοῖς ἑκατὸν μόνον, ὡς γίνεται καὶ διὰ τὰ τοιαῦτα προϊόντα τὰ ἐξαγόμενα διὰ τὰ λοιπὰ ἐπικρατείας.

Ἡ Τουρκία, ἀποδεχθεῖσα σιωπηρῶς τὸν Νόμον τούτον, ἔπαυσε, κατὰ φυσικὸν λόγον, θεωροῦσα τὰ εἰς τὸ κράτος τῆς εἰσαγόμενα προϊόντα τῆς Κρήτης ὡς προελεύσεως Τουρκικῆς, ἐπιβάλλει δὲ εἰς αὐτὰ τελωνιακοὺς καὶ δημοτικοὺς δασμοὺς βαρύτερους τῶν πρὸ τῆς αὐτονομίας εἰσπραττομένων.

Ἡ Νῆσος, ἕνεκα τούτου, ὑπέστη οικονομικὸν ἀποπνιγμὸν, ἀκριβῶς ὑπὸ τῶν μᾶλλον γεινναιζουσῶν αὐτῇ ἐπικρατειῶν Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας εἰς 2) τὰ προϊόντα τῆς θά εὑρισκόν εὐρεῖαν κατανάλωσιν, ἡ δὲ θέσις τῆς, ὑπὸ ταιαύτην ἐποψίν, κατέστη χείρων ἢ ἐπὶ τῆς Ὀθωμανικῆς κυριαρχίας (ἴδε φυλλάδιον 1904 ἐπιγεγραμμένον: Τὸ περὶ Ἑνώσεως ψήφισμα τῆς ἐν Κρήτῃ Ἀντιπολιτεύσεως σελ. 10, 10 συνημιμένον ὑπ' ἀριθμ. 3).

Χρηματικὰ βοηθήματα τοῦ Δημοσίου τῆς Τουρκίας πρὸς τὸ Δημόσιον τῆς Κρήτης.

Ἐν ἐκ τῶν μειονεκτημάτων, ἀπὸ οικονομικῆς ἀπόψεως, τῆς αὐτονομίας καταστάσεως τῆς Νήσου, ἀναφορικῶς πρὸς τὰς πρῶν οικονομικὰς αὐτῆς σχέσεις μετὰ τῆς Τουρκίας, εἶνε καὶ τὸ ὅτι ἰνῶ πρότερον οὐ μόνον τὰ δημόσια τῆς Νήσου ἔσοδα, (πλὴν τῶν εἰσπραττομένων ὑπὸ τοῦ Δημοσίου Ὀθωμανικοῦ χρέους) ἐδαπανῶντο ἐπιτοσίως, ἀλλὰ καὶ πολλαὶς μεγάλαι πρόσοδοι ἄλλων βιλαετιῶν τῆς Τουρκίας ἐστέλλοντο πρὸς ἐπικουρίαν τοῦ Δημοσίου τῆς Νήσου ταμείου, ἧδη οὐ μόνον ὁ πόρος οὗτος ἐξέλιπεν, ἀλλὰ καὶ ἱκαναὶ ἑκατοντάδες χιλιάδων δραχμῶν ἀποσύρονται ἐτησίως τῆς Νήσου ἐκ τῶν δαπανωμένων εἰς μισθοὺς καὶ ἐπιχορηγήσεις.

Δημόσια τῆς Νήσου πρόσοδοι, ἐν αἷς περιλαμβάνονται καὶ χρηματικὰ βοηθήματα τοῦ Δημοσίου τῆς Τουρκίας:

1875	γρόσια	29,762,986.16	φρ.	5,669,140
1876	»	27,172,512.—	»	5,175,700
1877	»	43,651,478.36	»	8,694,180

Υποχρεώσεις τῆς Νήσου πρὸς τὸ Δημόσιον Ἵθωμανικὸν χρέος.

Τούαντίον, αἱ ὑποχρεώσεις τῆς Νήσου πρὸς τὴν ἐταιρίαν τοῦ Δημοσίου Ἵθωμανικοῦ χρέους, ἐξακολουθοῦσιν ὑφιστάμεναι, ἐπὶ μακρὰν δὲ ἐτι τειρὰν ἐτῶν, μίᾳ ἐκ τῶν ἀσφαλεστέρων καὶ σταθερωτέρων προσόδων τῆς Νήσου, ἢ ἐκ τοῦ ἄλατος, θὰ ἀποσφρατίζεται εἰς τὸ ἐξωτερικόν (Ἴδε φυλλάδιόν μου ἐπιγραφόμενον ἔγγραφα ἀφροσῶντα εἰς τὴν μεταξύ τῆς Κρητ. Κυβερνήσεως καὶ τοῦ Δημοσ. Ἵθωμ. χρέους, διαφοράν, 1901, συντημμένον ὑπ' ἀριθμ. 4.)

Ἀποτελέσματα τοῦ πλημμελοῦς ἐκπαι- δευτικοῦ συστήματος.

Μεταξὺ τῶν ὀργανικῶν ἐλαττωμάτων δύναται νὰ καταλεχθῇ καὶ τὸ πλημμελές σύστημα τῆς μέσης παιδείσεως, ἥτις, παρ' ἡμῖν, εἶνε μόνον ἡ λεγομένη κλασική. Ἐξ ἐσφαλμένων ἀρχῶν καὶ σκέψεων, τὸ κρατοῦν κυβερνητικόν σύστημα, οὐ μόνον δὲν συνεπλήρωσε τὰ κατὰ τὴν πρώτην ὀργανώσιν τῆς αὐτονόμου Πολιτείας ἀρξάμενα νὰ ἐφαρμόζωνται μέτρα πρὸς περιορισμὸν, ἐντὸς εὐλόγων ὀρίων, τῆς κλασικῆς λεγομένης παιδείσεως καὶ ὤθησιν τῆς νέας γενεᾶς εἰς πρακτικωτέραν ἐκπαίδευσιν, ἀλλὰ καὶ ἀνέτρεψε πάντα θεθεμιμένον φραγμὸν καὶ ἐφήρμοσεν ὄλως ἐναντίον σύστημα.

Οἱ νέοι, μὴ εὐρίσκοντες ἄλλου εἴδους διδασκαλίαν, ἀκολουθοῦντες δὲ τὸ ἀρχαιότερον παράδειγμα, ὅποτε ἐπῆρχεν ἀκόμη ἰκανὴ ζήτησις τῶν ὑψηροῦν τῶν ἐλευθερίῳ λεγόμενων ἐπιστημῶν, ἐπεδόθησαν, ἀκατασχέτως, εἰς τὴν ἐκμάθησιν τούτων, εἰς τὸ ῥόπον, ὥστε σήμερον ἡ προσφορά ὑπερέβη κατὰ πολὺ τὴν ζήτησιν.

Αἱ συνέπειαι τῆς τοιαύτης καταστάσεως ἤρξαντο ἤδη νὰ γίνωνται αισθηταὶ παρὰ τῇ κοινωρίᾳ ἐπιδρῶσαι κακῶς καὶ ἐπὶ τῆς πολιτικῆς καταστάσεως. Ἡ χώρα ἐστερήθη, ἔνεκα τούτου, πνευματικῶν κεφαλαίων, ἅτινα, ἂν ἐχρησιμοποιοῦντο κατὰ πρακτικὸν τρόπον, θὰ ἐδοθηθεῖτο πολὺ ἡ ἀνάπτυξις τῆς γεωργίας καὶ τῆς γεωργικῆς βιομηχανίας καὶ ἡ ἐξάπλωσις τῶν γεωργικῶν καὶ βιομηχανικῶν τῆς Νήσου προϊόντων εἰς τὸ ἐξωτερικόν, θ' ἀνεπτύσσοτο δ' ἐν γένει ἡ παραγωγή καὶ τὸ ἐμπόριον τῆς χώρας.

Ἀποτελέσματα τῆς αὐτονομίας ἀπὸ ἀπόψεως πολιτικῆς ὀριμότητος τῶν πολιτευτῶν καὶ οἰκονομικῆς αὐτῶν ἀνεξαρτησίας.

Ἡ αὐτόνομος θέσις Νήσου, μικρᾶς καὶ πτωχῆς, ἀποτελοῦσθε πρὸ ὀλίγων ἐτῶν, ἀπλῶς βιλαέτιον τῆς Τουρκίας προνομοιοῦχον, ἐδημιούργησε, κατ' ἀνάγκην, δημόσια ἀξιώματα, καὶ τοῦ ὑπουργικοῦ συμπεριλαμβανομένου, οἷα θὰ ἐπῆρχον καὶ διὰ Κράτος, ἀσυγκρίτως τῶ λόγῳ μεγαλύτερον. Ἡ εἰς αὐτὰ ἄνοδος καθίσταται εὐχερεστερά ἢ εἰς ἄλλας Πολιτείας. Ἡ κατὰ μέγα μέρος ἔλλειψις ἰκανῆς πολιτικῆς ὀριμότητος μεταξὺ τῆς πληθῆρας τῶν πολιτευο-

μένων και ἡ ἔλλειψις κλάσεων κυβερνησῶν, οικονομικῶν ἀνεξαρτήτων, οἷς και ἡ παρατηρουμένη εἰς μικρὰς χώρας ἀνάπτυξις πολλῶν μικροεπιχειρησῶν, καθιστῶσι τὸν πολιτικὸν ἀγῶνα πολλῶ τραχύτερον και προσωπικώτερον ἢ εἰς μεγάλας χώρας, πολιτικῶς και οικονομικῶς πλειότερον ἀνεπτυγμένας, ἡ δ' ἐπίδρασις αὐτοῦ ἀποσυνθετικῶς ἐπὶ τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν εἶνε καταφανεστέρη. Δυστυχῶς, πολλάκις ὁ πολιτικὸς ἀγὼν ταυτίζεται πρὸς τὸν περὶ ὑπάρξεως ἀγῶνα, καθιστάμενος οὕτω πεζότατος και ἀφαιρῶν πᾶν γόητρον πρὸς ἐξακολούθησιν αὐτοῦ, τούλάχιστον ἀπὸ τοῦς ὑψηλοτέρων περὶ αὐτοῦ ἰδεῶν ἔχοντας.

Ἐπίδρασις τῶν διεθνῶν προσομολογήσεων (capitulations) ἐπὶ τῆς δημοσιολογικῆς και οικονομικῆς τῆς Νήσου καταστάσεως.

Αἱ λεγόμεναι capitulations ἐμποδίζουν τὴν κυβέρνησιν τῆς Νήσου νὰ λάβῃ μέτρα πρὸς αὐξήσιν τῶν εἰσαγωγικῶν τελῶν, προστασίαν τῆς γεωργίας και ὑποστήριξιν γεωργικῶν τινων βιομηχανιῶν εὐρισκομένων ἐτι εἰς ἐμβρυώδη κατάστασιν, πρὸς τούτοις δ' ὅπως συνάψῃ ἐμπορικὰς συμβάσεις μετὰ ξένων ἐπικρατειῶν πρὸς διάδοσιν τῶν προϊόντων τῆς χώρας και εἰσαγωγίαν, μετ' ἡλαττωμένα τέλη, τῶν εἰδῶν τῆς πρώτης ἀνάγκης.

Ἐκκρεμότης τοῦ ζητήματος τῶν φαρικῶν τελῶν.

Τὸ ἀναμφισβήτητον δικαίωμα τῆς Κρητικῆς Πολιτείας, ὅπως ὑπεισέλθῃ εἰς τὰ δικαιώματα τοῦ Ὄθωμ. Κράτους, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν εἰσπραξίν τῶν φαρικῶν τελῶν, δυστυχῶς δὲν ἐλίθη ἐτι ὡς ἐκ τοῦ ὁποίου τὸ δημόσιον στερεῖται σπουδαιωτάτου πόρου.

Φόρος ἐπιτηδεύματος

Αἱ αὐταὶ διεθεταὶ προσομολογήσεις κωλύουσι τὴν Κρητικὴν Πολιτείαν ὅπως διαρρυθμίτῃ τὸν ἀτελέστατον ἤδη και ἐλάχιστον ἀποφέροντα (δρ. 8,000 ἐτησίως) φόρον ἐπιτηδεύματος. Ἄνευ τῆς ἀφομοιώσεως τῶν ξένων ὑπηκόων πρὸς τοὺς ἐντοπίους ἢ διαρρυθμίσεως αὐτοῦ θὰ ἦτον ἄδικος και δύσκολος διότι ὁ ἐπαγγελματικὸς ἀγὼν μετὰ ξένων και ἐντοπίων θὰ καθίστατο ἄνισος και καταθλιπτικὸς διὰ τοὺς ἐντοπίους.

Τί ἀποδεικνύουσιν οἱ μέχρι τοῦδε ἀπολογισμοὶ και προϋπολογισμοί.

Ἐκ τῆς γενικῆς ἐκθέσεως τοῦ Γενικοῦ Λογιστηρίου ἐπὶ τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν εσόδων και ἐξόδων τῆς Πολιτείας τῶν χρήσεων τῶν ἐτῶν 1905 και 1906 προκύπτει, ὅτι αἱ πραγματικαὶ ἐνιαύσιαι πρόσδοσι τοῦ Δημοσίου ἀπὸ τοῦ ἐτους 1899 μέχρι τέλους τοῦ οικονομικοῦ ἐτους 1903 (ἦτοι μέχρι τέλους Αὐγούστου 1904, ἐκάστου οικονομικοῦ ἐτους ἀρχομένου, ὡς γνωστὸν, ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου) εἰσὶ, κατὰ μέσον ὄρον, δραχμ. 3,734,691, ἐνῶ ὁ μέσος

ὄρος τῶν πραγματικῶν ἐτησίων δαπανῶν, κατὰ τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα, ἀνέρχεται εἰς δραχμὰς 4,178,274 καὶ ἐπομένως, ὅτι τὸ εἴησιον ἔλλειμα κατὰ τὸ αὐτὸ διάστημα, ἀνέρχεται εἰς δραχμὰς 423,583, κατὰ μέσον ὄρον. Τὸ ἔλλειμα τοῦτο ἐκαλύφθη ἐκ τῶν ἐκ 4,000,000 δραχμῶν ἀποτελουμένων προκαταβολῶν τῶν 4 Προστατιδῶν Δυνάμεων καὶ ἐκ τοῦ ἐκτάκτου κέρδους τῆς νομισματικοκασίας, ὅπερ ἐβιβασίθη καθαρὸν εἰς δραχ. 1,548,444 (ἴδε φυλλάδιόν μου ἐπιγραφόμενον : « Ἐγγραφα ἀφοροῦντα τὴν κοπὴν τοῦ νομίσματος » συνημμένον ὧδε ὑπ' ἀριθ. 5). Ἡ αὐτόνομος Κρητικὴ Πολιτεία ἀριθμοῦτα βίον μόλις ὀλίγων ἐτῶν, βυρύνεται ἤδη διὰ τοῦ ἐξῆς δημοσίου χρέους :

Ἵπόλοιπον μέχρι 31 Μαΐου 1905, ὀφειλόμενον ἐντόκως πρὸς τὴν ἑταιρίαν τοῦ Δημοσίου Ὁθωμ. Χρέους δραχ.	1,317,226.39
Ὁφειλὴ ἐντοκος πρὸς τὰς 4 Μεγάλαις Προστατιδαῖς Δυνάμεις τῆς Κρήτης δραχμαὶ	4,000,000.—
Ἐξ ὧν αἱ 2,000,000 ἐδανείσθησαν εἰς τὸ Κοινωφελὲς Ταμεῖον, ἧτοι τὸ ὄλον τοῦ Δημοσίου χρέους δραχμὰς	5,317,226.39

Εἶνε πρόδηλον ὅτι καὶ ἡ ὑπηρεσία τοῦ χρέους τούτου, ὡς καὶ ἡ ὑπηρεσία τοῦ διὰ τὰς ἀποζημιώσεις καὶ τὰ δημοσια ἔργα ἀπαραιτήτου νέου δανείου, θὰ βυρύνη τὸν προϋπολογισμὸν τῶν ἐξόδων ὡς καὶ τὸ ταμεῖον τοῦ 3 οῦ, διὰ νέων βυρῶν, ἅτινα κατ' ἀνάγκην θὰ ὑποστῇ ἡ χώρα.

Τὸ ὅτι ἡ τοιαύτη κατάστασις τῶν οικονομικῶν τῆς χώρας προσβλέπετο ἀπ' ἀρχῆς τῆς αὐτονομίας καὶ ἦτο γνωστὴ εἰς τὰς Προστατιδας Δυνάμεις ἀποδεικνύεται ἐκ πίνακος καὶ σχεδίου ἐγκυκλίου πρὸς τὰς 4 Δυνάμεις, ἅτινα κατὰ τὸ ἔτος 1898 εἰ τῶν μελῶν τῆς νῦν διεθνοῦς ἐπιτροπείας ὁ ἀξιότιμος κύριος Ἐδουάρδος Λῶ συνέταξε, καὶ τὰ ὅποια παραθέτω αὐτολεξεὶ ἔχοντα οὕτω :

Ἵπολογισμὸς τοῦ συνόλου τῶν ἔλλειμάτων καὶ τῶν προκαταρκτικῶν ἐκτάκτων δαπανῶν.

	Γρόσια	Φερίγια
Προϋπολογισμὸς τῶν τακτικῶν δαπανῶν	17,750,000	3,945,555
Τῶν προσόδων κατὰ τὸ ἔτος 1899	1,750,000	2,611,440
Ἐλλειμα κατὰ τὸ ἔτος 1890	6,000,000	1,333,338
» » » 1900	4,800,000	1,066,665
» » » 1901	3,600,000	800,000
» » » 1902	2,400,000	533,332
» » » 1903	1,200,000	266,661
Τὸ ὄλον ἔλλειμα	18,000,000	4,000,000
Προϋπολογισμὸς τῶν προκαταρκτικῶν ἐκτάκτων δαπανῶν	2,250,000	2,250,000
		6,250,000

ἧτοι εἰς τὸν στρογγύλλον ἀριθμὸν φρ. 6,500,000.

Σχέδιον ἐγκυκλίου πρὸς τὰς τέσσαρας Δυνάμεις

Οἱ ἐκτιθέμενοι ὑπολογισμοὶ ἐν τοῖς συνημμένοις ἐγγράφοις, οἵτινες, λαμβανομένης ὑπ' ὄψει τῆς ἀνωμάλου καταστάσεως ἐν τῇ Νήσῳ Κρήτῃ, δὲν δύνανται νὰ θεωρηθῶσιν εἰμὴ ὡς κατὰ προσέγγισιν, παρεσκευάσθησαν, μεθ' ὅλης τῆς δυνατῆς φροντίδος, ὑπὸ τῶν μᾶλλον καταλλήλων προσώπων διὰ τοιαῦτα ζητήματα. Ἐνδεικνύουσι τὴν ἀνάγκην δανείου, κατ' ἐλάχιστον ὄρον, ἕξ καὶ ἑνὸς τετάρτου μέχρις ὅ καὶ ἡμίσεως ἑκατομμυρίων φράγκων, ἐκ τῶν ὁποίων τέσσαρα ἑκατομμύρια, προβλέπονται ὡς ἀναγκαῖα διὰ νὰ πληρώσωσι τὰ ἔλλειμμα-α τῶν προϋπολογισμῶν τῶν ὅ πρώτων ἐτῶν τῆς αὐτονομίου διοικήσεως.

Ἐκ τῶν τεσσάρων ἑκατομμυρίων τῶν προωρισμένων ὡς ἀντικρῦσματος εἰς τὰ ἔλλειμματα τῶν προϋπολογισμῶν, ἕν καὶ ἕν τετάρτον ἑκατομμυρίου θὰ χρησιμοπονηθῶσι, διαρκούντος τοῦ πρώτου ἔτους. Ἰκανὴ ἀναλογία τοῦ προτεινομένου ποσοῦ διὰ τὰς ἐκτάκτους δαπάνας, θέλει ζητηθῆ ἀμέσως.

Ὅτι ἦνε λοιπὸν πολὺ ὠφέλιμον εἶναι, ἕως οὗ διευθετηθῆ τὸ δάνειον, ὅπερ θὰ χρησιμεύσῃ, τὸ μὲν ὅπως ἀποδοθῶσι δι' αὐτοῦ αἱ προκαταβολαί, καὶ ὑπετεθήσαν αἱ Δυνάμεις, τὸ δὲ ὅπως ἐξευρεθῆ τὸ ἀναγκαῖόν ποσὸν διὰ τὰς ἐκτάκτους δαπάνας, αἱ κυβερνήταις τῶν ἐν λόγῳ Δυνάμεων εὐχεστούμεθα νὰ ἀνοίξωσι, παρὰ ταῖς Τραπεζαῖς τῶν χωρῶν αὐτῶν, πίστωσιν διὰ τὴν αὐτόνομον Κυβέρνησιν, δυνάμει τῆς ὁποίας πιστώσεως ἡ Α. Β. Ὑ. ὁ ὕπατος ἀρμοστής, ὅτι ἡδύνατο νὰ πορισθῆ τὰ ἀμέσως ἀναγκαῖα ποσά.

Ἐδουάρδος Α΄

Ἐκ τῶν ἐγγράφων τούτων, ἅτινα προὐκίλευσαν τὴν ἀπόφασιν τῶν προστατίδων Δυνάμεων περὶ πραγματοποιήσεως προκαταβολῆς 4.000.000 φρ. ἀπέναντι τοῦ θεωρουμένου ὡς ἀναγκασίου δανείου τῶν 6.500.000 φράγκων, καταδείκνυται, ὅτι αἱ προστατίτιδες Δυνάμεις εἶχον πεισθῆ περὶ τῆς οικονομικῆς ἀνεπαρκείας τῆς ὑπ' αὐτῶν δημιουργηθείσης αὐτονομίου Πολιτείας.

Κατὰ τὸν ἰσολογισμὸν τῆς Γεν. ληψίδου τοῦ Δημοσίου Ταμείου τῆς 31 Ἰουλίου 1905, τὸν ὑποβληθέντα εἰς τὴν Βουλὴν τοῦ 1905, τὸ ταμειακὸν ἔλλειμμα ἀντιβιάζεται εἰς δρχμὰς 586,762,76.

Ἐπίσης κατὰ τὴν συνοδύσαν τὴν κέρωσιν τοῦ προϋπολογισμοῦ τῶν ἐτῶν 1905 καὶ 1906 ἔλθειν τοῦ ἐπὶ τῶν οικονομικῶν Συμβούλου, (φύλλ. 57 τεύχος Α' ἐπισήμου ἐφημερίδος 1905) τὰ ἔσοδα τῶν χρήσεων 1905 καὶ 1906 προῖπελογίσθησαν κατὰ δρχμὰς 741,030 κατώτερα τῶν χρήσεων 1903 καὶ 1904. Ἐν τούτοις μεθ' ὅλης ταῦτα ὁ προϋπολογισμὸς τῶν χρήσεων 1905 καὶ 1906 προβλέπει καὶ περίσσευμα δρχμ. 84,149.

Ἀνεξαρτήτως τοῦ ὅτι, ἀπέναντι τῶν βεβιαίων δεδομένων τῶν προκυπτόντων ἐξ ἀπολογισμῶν καὶ μὴ παριστῶντων ἀντηρᾶν τὴν οικονομικὴν τοῦ δημοσίου κατάστασιν, οἱ προϋπολογισμοὶ, καὶ μάλιστα διετεῖς, δὲν παρέχουσι, φύσει, βεβαιότητα, περὶ τῆς ὅτι τὸ βεβιασμένον τοῦτο λογιστικὸν περίσσευμα προκύπτει ἐκ δύο αἰτίων α'. ἐκ τῆς κατ' ἀποκοπὴν γενομένης περικοπῆς τῶν μισθοδοσιῶν τῶν δημοσίων υπαλλήλων, δυνάμει τοῦ ὑπ' ἀριθ.

614 Νόμου (φύλ. 52 τευχ. Α' επίσημ. ἐφημ. τοῦ 1905) μέχρι σημείου ὥστε νὰ μὴ ὑπάρχη ἐγγύησις ὅτι οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι δὲν θὰ φροντίξωσι νὰ ἀναπληρώσι τὰ πρὸς ὑπάρχοντα μέσα δι' ἄλλων οὐχὶ εὐθέων μέσων β'. ἐκ τῆς καταργήσεως θέσεων τινων ὄντων περιττῶν καί:

γ.) Ἐκ τῆς πλήρους πλέον ἀτροφίας τοῦ κονδυλίου τῆς Γεωργίας καὶ τῶν Δημοσίων Ἔργων, ἀφ' οὗ ὁ μὲν προϋπολογισμὸς τοῦ 1906 ἀναγράφει διὰ δημόσια ἔργα τὸ ποσὸν δραχμῶν 48,000, διὰ δὲ τὴν Γεωργίαν δραχ. 25,382 ! Ὁ προϋπολογισμὸς δηλαδή τῆς Κρητικῆς Πολιτείας περὶ οὐδενὸς ἄλλου πλέον φροντίζει σχεδὸν ἢ περὶ πληρωμῆς τῶν μισθοδοσιῶν τῶν διὰ τὴν στοιχειώδη λειτουργίαν τῆς κυβερνητικῆς μηχανῆς ἀπαιτουμένων ὑπαλλήλων, ὡσπαιεὶ ἡ Κρητικὴ Πολιτεία περὶ οὐδενὸς ἄλλου εἶχε πλέον ἀνάγκην νὰ φροντίσῃ. Εἰς ταῦτα προσθετέον, ὅτι ὁ προϋπολογισμὸς τῶν ἐξόδων τῆς χρήσεως 1904—1905 ἀπερρόφησεν ἕκ τακτον πρόσοδον 200,000 δραχμῶν, προωρισμένην δι' ἄλλον σκοπὸν, ἦτοι διὰ τὸ τοκοχρεωλύσιον τοῦ χρέους τῆς Νήσου πρὸς τὰς Δυνάμεις (ἴδε νόμον 594 φύλ. 35 τοῦ 1905 Τευχὸς Α') καὶ ὅτι ὁ προϋπολογισμὸς τῶν ἐτῶν 1905—1906 δὲν ἀναγράφει πιστώσεις διὰ τὸ αὐτὸ τοκοχρεωλύσιον, ἦτοι γίνεται προσωρινὴ οἰκονομία 100,000 δραχμῶν.

Ἄνεπάρκεια τῆς Νήσου ὅπως φέρῃ τὰ βάρη καὶ τὴν πολυτέλειαν αὐτονόμου Πολιτείας.

Πάντα τὰ ἀνωτέρω μνησθέντα ἀποτελοῦσι τὰ χαρακτηρισθέντα ὡς ὀργανικὰ ἐλαττώματα, ἅτινα ἀποδεικνύουσι ἐναργῶς, ὅτι ἡ Νῆσος ἀπὸ τε πολιτικῆς καὶ οἰκονομικῆς ἀπόψεως εἶνε ἀνεπαρκῆς, ὅπως φέρῃ τὰ βάρη καὶ τὴν πολυτέλειαν αὐτονόμου Πολιτείας. Ἡ Νῆσος, παύουσα νὰ εἶνε αὐτόνομος καὶ, προσαρτωμένη εἰς τὸ Ἑλληνικὸν Βασίλειον, θὰ ἀπετέλει δύο ἢ τὸ πολὺ τρεῖς Νομοὺς, ἡ δαπάνη δὲ τῆς Διοικήσεώς τῆς θὰ περὶσσεύετο. Χάριν ἀπλοῦ παραδείγματος ἀναφέρω ὅτι, πλὴν ἄλλων μικροτέρων δαπανῶν, θὰ ἐξέλειπον ἢ θὰ ἠλαττοῦντο αἱ ἐξῆς κυριώτεροι δαπάναι, ἅς συνεπάγεται τὸ αὐτόνομον καθεστῶς.

Κεντρικὴ ὑπηρεσία Ἀνωτέρας Διευθύνσεως Παιδείας καὶ Δικαιοσύνης
δραχμάς 25,000

Ἐκ τῶν 48,000 δρ. τοῦ κονδυλίου τῆς διοικήσεως τῶν Νομῶν
τὸ ἥμισυ δραχμάς 24,000

Κεντρικὴ ὑπηρεσία Ἀνωτέρας Διευθύνσεως Ἐσωτερικῶν δρ. 16,000

Ἑπηρεσία ἀνακτόρων, ἐνοικία διεθνῶς φορυρᾶς ἐξόδα σημαίων
κτλ. δραχμάς 6,500

Χωροφυλακὴ Κρήτης. Ἐκ τῶν δαπανωμένων νῦν κατὰ μίσην
δρον εἰς στοργγύλον ἀριθμὸν, ἐνὸς ἑκατομμυρίου (1,000,000)
θὰ ἐπῆρχετο οἰκονομία, κατ' ἐλάχιστον δρον, τὸ ἥμισυ δραχμάς 500,000

Ἐκ τῆς Διευθύνσεως τῶν Οἰκονομικῶν. Ἡγεμονικὴ χορηγία δρ. 200,000

Ἄλλα τινὰ προσωπικὰ χορηγήματα δραχμάς 6,000

Κεντρικὴ ὑπηρεσία Διευθύνσεως Οἰκονομικῶν καὶ Γενικοῦ

Λογιστηρίου δραχμας	42,500
Εκ τῆς ταμιακῆς ὑπηρεσίας τοῦλάχιστον τὰ ἡμισὴ δραχμ.	30,000
Τυπογραφείο, Κυβερνήσεως δραχμας	35,000
Ἐξοδα διαχειρίσεως μονοπωλείων ἄλατος μετὰ τὴν λήξιν τοῦ χρόνου τῆς συμβάσεως δραχμας	25,000
Τὸ ὅλον δραχμας	910,000

Παρέλειψα καὶ ἄλλας δυνατὰς οἰκονομίας, αἰτίνας θὰ ἠδύναντο νὰ ἐπενευθῶσιν εἰς τὰς δαπάνας π. χ. τῆς Παιδείας, οὐ μόνον χωρὶς νὰ ζημιωθῆ αὐτὴ ἀλλὰ καὶ νὰ ὠρεληθῆ ἐκ τούτου. Πλὴν τῶνοἰκονομιῶν τούτων, αἰτίνας ἀφίνουσι περίσσευμα σπουδαίων ὑπὲρ τῶν δημοσίων ἔργων καὶ τῆς γεωργίας, αἱ δημόσιαι πρόσοδοι τῆς Νήσου θὰ κῦζανον βεβαίως διὰ τῶν φαρικῶν καὶ λιμενικῶν δικαιωμάτων, διὰ νέων νόμων περὶ φόρου ἐπιτηδεύματος, οἰκοδομῶν καὶ χαρτοσήμου, διὰ τῆς αὐξήσεως τῶν τελῶν τῆς εἰσαγωγῆς καὶ δ' αὖ τῆς εἰσαγωγῆς μονοπωλείων τινῶν λειτουργούντων ἐν Ἑλλάδι. Τοιοῦτοτρόπως, ἐξ αὐτῶν τῶν προσόδων τῆς Νήσου καὶ χάρις νὰ ἐπιβαρυνθῆ ἡ Ἑλλάς εἰς ἡνθὰ προσητάτο ἡ Νῆσος, θὰ καθίστατο δυνατόν νὰ συντελεσθῶσι σπουδαιότατοι πρόοδοι ἀναγόμεναι εἰς τὰ μέσα τῆς συγκοινωνίας εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς γεωργίας καὶ κτηνοτροφίας, εἰς ὑδραυλικά ἔργα, εἰς ἀποξήρανσιν ἐλῶν ὧν οἱ πυρετοὶ δεκατιζοῦσιν ἤδη καὶ ἐξασθενοῦσι σωματικῶς σπουδαίον μέρος τοῦ πληθυσμοῦ, εἰς τὴν ἀνέγερσιν Σχολείων, εἰς τὴν ἀναδάσωσιν τῆς χώρας καὶ εἰς πλείστα ἄλλα κοινωφελῆ ἔργα.

Οἱ λόγοι τῆς παραδοχῆς λίαν συντηρητικοῦ πολιτεύματος κατὰ τὸ ἔτος 1899.

Ἴνα ἐννοηθῆ ὁ λόγος τῆς παραδοχῆς τῶσον συντηρητικοῦ συντάγματος ὑπὸ λαοῦ τὰ πάντα διηνεκῶς θυσιάζοντος ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας του, ἀνάγκη νὰ ἐξετάσωμεν ὑπὸ τίνων συναισθημάτων καὶ ἰδεῶν ὁ Κρητικὸς λαὸς κατείχετο μετὰ τὴν ἀπολύτρωσίν του ἀπὸ τῆς Ὀθωμανικῆς κυριαρχίας.

Οἱ συντάξαντες τὸ σχέδιον τοῦ Κρητικοῦ πολιτεύματος, μεταξὺ τῶν ὁποίων εἶχον τὴν τιμὴν νὰ καταλέγωμαι, ὡς καὶ τὰ πλείστα τῶν μελῶν τῆς ψηφισάσης τοῦτο, ἄνευ σπουδαίων μεταβολῶν, Συντακτικῆς Συνελεύσεως τοῦ 1899, κατελέγοντο μεταξὺ τῶν εἰς τὴν πρώτην γραμμὴν δρασάντων προσώπων κατὰ τὰς ἐπανάστασεις ἰδίως τοῦ 1896 ἕως 1898 (ἴδε διάταγμα 25 Δεκεμβρίου 1898 ἀριθ. 1 τοῦ 1898 ἐπισήμου ἐφημερίδος περὶ συστάσεως ἐπιτροπείας πρὸς παρασκευὴν σχεδίου Πολιτεύματος). Κατὰ τὸν Ἰούλιον τοῦ 1898 ἡ ἐν Πλακουργίας ἐδρεύουσα Ἐπανάστατικὴ τῶν Κρητῶν Συνέλευσις, ἀναγνωρισθεῖσα ἐπισήμως ὑπὸ τῶν Ναυάρχων τῶν 4 Προστατίδων ἀνάμενων ὡς ἐκπροσωποῦσα τὸν Κρητικὸν λαόν, προσεκλήθη νὰ προβῆ εἰς προσωρινὴν ὀργάνωσιν τῆς Χώρας, ὅπερ καὶ ἔπραξε.

Κατὰ τὸν χρόνον ἐκεῖνον ἦτο γνωστόν, ὅτι μεταξὺ τῶν δυνάμεων ἀντηλάσσοντο σκέψεις περὶ διορισμοῦ τῆς Α. Β. Ὑψηλότητος τοῦ Πρίγκηπος Γεωργίου τῆς Ἑλλάδος ὡς Κυβερνήτου τῆς Κρήτης, σύμπαρ δὲ ὁ Χριστιανικὸς λαὸς τῆς Κρήτης μετὰ χαρᾶς καὶ ἐνθουσιασμοῦ ἤκουσε τὴν εἰδησιν ταύτην.

Τῆ 17 'ουλίου 1898, ἐπὶ τῆ προτάσει μου, ἡ Συνέλευσις τῶν Κρητῶν, ἔκαμε τὴν ἐξῆς διακήρυξιν παμπηφεῖ. «Πρὸς διευκόλυσιν τῆς ἐπιτυχίας τοῦ διορισμοῦ τῆς Α. Β. Ὑψηλότητος τοῦ Πρίγκηπος Γεωργίου τῆς Ἑλλάδος ὡς Κυβερνήτου τῆς Κρήτης ἡ Συνέλευσις τῶν Κρητῶν διακηρύττει, ὅτι οἱ Κρηῖτες εἶνε πρόθυμοι, εὐθὺς μετὰ τὴν ἐπιτελῆ ἐκκίνωσιν τῆς Νήσου ὑπὸ τῶν Τουρκικῶν στρατευμάτων καὶ τὸν διορισμὸν τοῦ Πρίγκηπος Γεωργίου, νὰ παραδώσωσι τὰ ὄπλα των καὶ νὰ συγκεντρώσωσιν εἰς χεῖρας Του πάσαν ἐξουσίαν ἐφ' ὅσον εἶνε ἀναγκαῖον διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς τάξεως» (ἴδε Παπαντωνάκη Συλλογὴν τῶν διπλωματικῶν ἐγγράφων τῆς Ἐπαναστατικῆς Συνελεύσεως σελ. 112) ἀπόρροια τῆς διακηρύξεως ταύτης εἶνε καὶ τὸ ἄρθρον 111 τοῦ μετὰ ταῦτα ψηφισθέντος Συντάγματος, ἠνδεικνύει δ' αὐτὴ καὶ τὸ πνεῦμα, ἐν γένει, ὅπερ διέπνεε τοὺς ἀντιπροσώπους τοῦ Κρητικοῦ Λαοῦ περὶ τοῦ τύπου τοῦ νέου Πολιτεύματος. Τὸ πνεῦμα τοῦτο συνοψίζεται εἰς τὰ ἐξῆς: Εἰς τὴν ἐλπίδα ὅτι ἐπρόκειτο περὶ ὅλως προσωρινῆς καταστάσεως σκοπούσης τὴν εἰρηνεύσιν τῆς Νήσου καὶ τὴν προπαρασκευὴν αὐτῆς διὰ τὴν ἔνωσιν ὡς χρονικὸν μάλιστα διάστημα ἐλάχιστο ἢ λῆξις τῆς τριετοῦς περιόδου τῆς ἀρμοστείας τῆς Α. Β. Ὑψηλότητος.

Εἰς τὸν ἐνθουσιασμὸν τοῦ Κρητικοῦ Λαοῦ διὰ τὴν ἀπαλλαγὴν του ἀπὸ τοῦ Τουρκικοῦ ζυγοῦ, τὴν χαρὰν του διὰ τὸν διορισμὸν τῆς Α. Β. Ὑψηλότητος, τὴν δέψιν του διὰ τὴν παγίωσιν τῆς τάξεως καὶ τὴν ἐπίδοσιν εἰς τὰ εἰρηνικὰ ἔργα του μετὰ τόσων ἐτῶν ἐπαναστάσεις καὶ ἀναρχίαν καὶ τὴν ἀπόρασιν αὐτοῦ νὰ διευκολύνη τὴν ἀποστολὴν τῆς Α. Β. Ὑψηλότητος, ἐν τῷ προσώπῳ τοῦ ὁποίου διέβλεπεν ἄπτόν ἐγγύγον τῆς ταχείας αὐτοῦ ἐθνικῆς ἀποκαταστάσεως. Εἰς τὴν πρόνοιαν πρὸς ἐξασφάλισιν τῶν δυσχερειῶν, αἵτινες θὰ παρουσιάζοντο, ἕνεκα τῶν ἀνωτέρω μνημοευθέντων πολιτικῶν καὶ οἰκονομικῶν ἐλαττωμάτων, διὰ τὴν ὁμαλὴν λειτουργίαν ἄγαν φιλελευθέρου πολιτεύματος.

Εἰς ταῦτα προσθετέον καὶ τὴν μετὰ τὸν Ἑλληνοτουρκικὸν πόλεμον κρατήσασαν τότε, ἐσφαλμένην σκέψιν, ὅτι αἱ ἀτυχεῖς συνέπειαι αὐτοῦ ὄφειλοντο εἰς τὸ πολίτευμα καὶ εἰς τὴν ἐπιθυμίαν, ὅπως προληφθῶσι τὰ ἐκ τοῦ ἄκρου κοινοβουλευτισμοῦ ἄτοκα.

Τοὺς ἀνωτέρω λόγους συνοψίζει ἡ προσφώνησις τοῦ Προέδρου τῆς Συντακτικῆς Συνελεύσεως κ. Ἰ. Σφακιανᾶκη ἐγχειρίζοντος εἰς τὴν Α. Β. Ὑψηλότητα τὸ σχέδιον τοῦ ψηφισθέντος Συντάγματος καὶ ἧτις ἔχει ὡς ἐξῆς.

Ὑψηλότητε,

«Εὐσεβάτως καταθέτω εἰς χεῖρας τῆς Ὑμ. Β. Ὑψηλότητος τὸ κείμενον τοῦ Συντάγματος τῆς Κρητικῆς Πολιτείας, ὅπως ἐψηφίσθη ὑπὸ τῆς Συνελεύσεως τῶν Κρητῶν.

Ἡ Ὑμ. Βασιλικὴ Ὑψηλότης θὰ παρατηρήσῃ, ὅτι τὸ εἰς τὴν Συνέλευσιν ὑποβληθέν, ἐντολὴ τῆς Ὑμ. Β. Ὑψηλότητος, σχέδιον, ὀλιγίστως ὀπείστη μεταβολὰς καὶ ταῦτα: λίαν ἐπουσιώδεις.

Καί εἰ ἐκπονήσαντες τὸ ἀρχικὸν σχέδιον καὶ οἱ ψηφίσαντες τὸ ὁριστικὸν κείμενον πλοσιζούσιοι τοῦ Κρητικοῦ Λαοῦ, ἀποβλέψαντες εἰς τὴν ἰδέαν ἣν ἡ Ὑμ. Ὑψηλότης ἐκπροσωπεῖ, δὲν ἐδίετασαν νὰ συγκεντρώσωσιν εἰς χεῖρας αὐτῆς ἐξουσίαν μικρὸν ὑπολειπομένην τῆς ἀπεριοριστοῦ.

Ἡ Ὑμ. Β. Ὑψηλότης θὰ ἐκτιμήσῃ ὀρθῶς τὴν σημασίαν τοῦ γεγονότος τούτου, ὅταν ἀναλογισθῇ, ὅτι μάλιστα πάντων τῶν ἄλλων Ἑλλήνων οἱ Κρήτιες διετήρησαν τὰς δημοκρατικὰς ροπὰς τῆς φυλῆς καὶ ὅτι τὸ δικαίωμα τοῦ ἀποφασίζεῖν ἐλευθέρως περὶ τῶν κατ' αὐτοὺς πραγμάτων ἀπέκτησαν διὰ μακρῶν καὶ χαλεπῶν ἀγώνων.

Διὰ τοῦτο εὐλόγως ἀπεκδέχονται παρὰ τῆς Ὑμ. Β. Ὑψηλότης ὡς ἀντάλλαγμα ὅτι θὰ ἀσκήσῃ τὴν ἐξουσίαν ταύτην αἰεὶ ἐπ' ἀγαθῷ τῆς Πολιτείας, ἐπὲρ τῶν ἀδικουμένων καὶ τῶν χρησιῶν, κατὰ τῶν φάουλων καὶ τῶν ἀδικούντων».

Εἴθε τὸ νέον καθεστῶς νὰ δικαιοῦσῃ τὰς ἐλπίδας, αἰτίνες συνεδέθησαν πρὸς αὐτὸ καὶ ὁ χάρτης αὗτος νὰ ἀποθῇ εἰς χεῖρας τῆς Ὑμ. Β. Ὑψηλότης ὄργανον εἰρήνης καὶ διαλλαγῆς ἐν τῷ παρόντι, κοινωνικῆς ἀναπτύξεως καὶ εὐημερίας ἐν τῷ μέλλοντι.

Εἶνε εὐνόητον, ὅτι πρὸς σχετικὴν ἐπιτυχίαν τοῦ πειράματος τούτου ἔδει ὁ ἀνεύθυνος ἄρχων νὰ τηρήσῃ τὴν θέσιν του ὡς τοιοῦτος. Οὐ μόνον ν' ἀπέχη αὐστηρῶς ἀπὸ πάσης ἀναμίξεως εἰς τὴν κομματικὴν διαπάλην, ἀλλὰ καὶ νὰ κολάζῃ τὰς παρεκτροπὰς τῶν ἐν τῇ ἐξουσίᾳ ἐκάστοτε κομμάτων, ν' ἀναδειχθῇ ὁ κατ' ἐξοχὴν αὐστηρὸς ἐφαρμοστής καὶ τηρητὴς τῶν ἀρχῶν τοῦ Συντάγματος, περὶ προσόντων, καὶ διαγωνισμοῦ τῶν ὑπαλλήλων ὡς καὶ τῆς ἐτέρας θεμελιώδους ἀρχῆς περὶ προστασίας αὐτῶν ἀπὸ τῶν κομματικῶν ἐπιρροῶν καὶ μονιμότητος τῆς ὑπηρεσίας τῶν.

Ἄφ' ἐτέρου, ἔργον πολιτικῆς φρονήσεως ἦτο, ὅπως μὴ ἐπιδιωχθῇ μείζων εἰς συγκέντρωσις ἐξουσίας εἰς χεῖρας του.

Τούναντίον, ἐν τῇ φυσικῇ ἐξελίξει τοῦ αὐτονόμου Πολιτεύματος, εἶδει νὰ ληφθῇ πρόνοια, ὅπως τὸ τόσον ἐπικινδύνως ἐνταθὲν ἐλαττήριον τῆς συγκεντρώσεως τῆς ἐξουσίας εἰς χεῖρας τοῦ μοναρχικοῦ παράγοντος, τείνη κανονικῶς, νὰ χαλαροῦται καὶ νὰ ἀνακτῇ ὁ λαὸς τὰς ἐλευθερίας, ἃς αὐτὸς αὗτος, ἐνεκὲν ἐκτάκτων λόγων, προσωρινῶς μόνον ἔστερξε νὰ μειωθῇ.

ΜΕΡΟΣ Β'

Ἐπίκτιτα ἐλαττώματα τοῦ αὐτονόμου Πολιτεύματος, ἃτινα ἀπέβησαν αἱ ἀφορμαὶ τῆς ἀποτυχίας του. — Ἀνάμιξις εἰς τὴν κομματικὴν πάλην ἀπολυταρχικαὶ τάσεις.

(Ἀπηγορεύθη ἡ δημοσίευσίς ὑπὸ τῆς λογοκρισίας)

Αί συνέπειαι

Ὅτω δὲ ὁ ἀντιπροσωπευτικὸς θεσμὸς ἐντελῶς ἐνοθεύθη. Ὁ κομματικὸς ἀνταγωνισμὸς ἐξήφθη οὕτως εἰς σημεῖον ἐπικίνδυνον, διεξαγόμενος ἐπὶ ἀνίστοις ἁετοῖς.

(Ἀπηγορεύθη ἡ δημοσίευσις ὑπὸ τῆς λογοκρισίας).

Κατάργησις τῶν ὑπὲρ τῶν ὑπαλλήλων ἐγγυήσεων.

(Ἀπηγορεύθη ἡ δημοσίευσις ὑπὸ τῆς λογοκρισίας)

Σύγκρισις τῆς νομοθεσίας τῶν δύο συστημάτων.

Μετὰ τῆς παρουσίας λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ συνοποβάλω σημειώσιν, ὑπ' ἀριθμὸν 8, περιέχουσαν περιληπτικὴν σύγκρισιν τῶν νόμων οἵτινες ἐψηφίσθησαν ὑπὸ τῆς πρώτης αὐτονόμου Κυβερνήσεως, ἀσκησάσης καὶ νομοθετικὰ καθήκοντα, δυνάμει τοῦ ἀρθροῦ 111 τοῦ Συντάγματος, καὶ τῶν μεταγενεστέρων ἀντιστοιχῶν νόμων. Ἡ παράθεσις αὕτη παρέχει διδακτικὴν εἰκόνα περὶ τῶν ἀποτελεσμάτων, εἰς ἃ, κατὰ φυσικὸν λόγον, θὰ κατέληγε τοιοῦτον κυβερνητικὸν σύστημα. Ἄπαν σχεδὸν, τὸ μετὰ πολλοῦ κόπου, ἰδρυθὲν οἰκοδόμημα τῆς πρώτης ὀργανώσεως τῶν δημοσίων ὑπηρεσιῶν ἐκρημίσθη, λίθος πρὸς λίθον, συμφώνως τῇ νέᾳ ἀρχῇ, τοῦνὰ διαγραφῶσιν ἐκ τῶν νόμων, ἐφ' ὅσον τοῦτο ἦτο δυνατόν, αἱ εἰρημέναι ὑπὲρ τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων ἐγγυήσεις.

Κλιονισμὸς τῆς πεποιθήσεως ἐπὶ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Δικαιοσύνης.

(Ἀπηγορεύθη ἡ δημοσίευσις τοῦ ὑπὸ τῆς λογοκρισίας).

Εἰς τὸ ἀρθρον 62 τοῦ κεφαλαίου τῆς δικαστικῆς ἐξουσίας, προκειμένου περὶ μεταθέσεως τῶν δικαστῶν καὶ Εἰσαγγελῶν ἡ Α. Β. Ὑψηλότης εἶνε τῆς γνώμης, ὅτι καθ' ὅσον ἀφορᾷ τὴν μετάθεσιν, δὲν πρέπει νὰ ἀπαιτῆται. (Ἀφῆρθη μέρος ὑπὸ τῆς Λογοκρισίας· περικοπὴ ἀπαντήσεως τῆς ἐπιτροπείας).

Ἄν σήμερον ὁ τόπος δὲν δύναται νὰ ἀναγράψῃν τῷ Συντάγματί του τὸ ἰσόδιον καὶ τὸ ἀμετάθετον τῶν δικαστῶν, τὸ συμφέρον τῆς Πολιτείας ἀπαιτεῖ, ἵνα τοὺς καταστήσῃ ἀνεξαρτήτους καὶ ἀνεπηρεάστους. Τὸ τοιοῦτον δὲν θὰ κατορθοῦτο ἂν ἡ ἐκτελεστικὴ ἐξουσία μείνῃ ὅλως ἐλευθερὰ νὰ παύῃ καὶ μεταδέχῃ τούτους.

Διὰ τῆς συστάσεως τοῦ Συμβουλίου τῆς Δικαιοσύνης ἐπιτυγχάνεται ἡ διάκρισις τῆς Δικαστικῆς ἐξουσίας ἀπὸ τῆς διοικητικῆς. Ἡ διάκρισις δὲ αὕτη πόρρω ἀπέχουσα νὰ δημιουργῇ Κράτος ἐν Κράτει, συντελεῖ εἰς τὴν ἀπρό-

σκοπιον λειτουργίαν τῆς ἐν λόγῳ ἐξουσίας. Ἡ ἐπιτροπεία δὲν δύναται νὰ παραδεχθῆ ὅτι θὰ εὐρεθῆ Συμβούλιον Δικαιοσύνης νὰ ἀποκρούσῃ πρότασιν τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, δι' ἣς θὰ ζητῆται ἡ μεταθέσις ἢ παύσις τοῦ δικαστοῦ, εἰαν αὕτη εἶναι θεοδικαιολογημένη καὶ βασίλειαι ἐπὶ τοῦ Νόμου· διὰ τὸν λόγον τοῦτον δὲν φοβεῖται σύγκρουσιν τοῦ Συμβουλίου τοῦτου πρὸς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, ἀπεναντίας ἐν αὐτῷ διαβλέπει τὴν ἐξασφάλισιν τῆς ἀνεξαρτησίας τῆς Δικαιοσύνης.

Ἡ προμνησθεῖσα καὶ συνημμένη ὑπ' ἀριθ. 8 συγκριτικὴ μελέτη περὶ τῶν νόμων τῶν δύο ἀντιθέτων συστημάτων καὶ τὰ γινώσκοντες πᾶσι γεγονότα, ἀφορῶντα τὴν δικαστικὴν ὑπηρεσίαν, ἀποδεικνύουσιν ὅτι ἡ τάσις αὕτη τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, ἐπετεύχθη, μεταγενεστέρως ἐφ' ὅσον τοῦτο ἦτο δυνατόν.

Κατάργησις καὶ ἄλλων λαϊκῶν ἐλευθεριῶν. — Κατάργησις τῆς ἐλευθεροτυπίας.

Μία ἐκ τῶν σκανδαλωδεστέρων πράξεων τῆς νομοθετικῆς ἐξουσίας καταστάσεως πλέον πειθηνίου ὄργανου τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας, ἦτο καὶ ἡ οὐσιαστικὴ κατάργησις τῆς ἐλευθεροτυπίας διὰ τοῦ ὑπ' ἀριθ. 566 Νόμου (φυλ. 41 Τομ. Α'. Ἐπισήμου Ἐφημερίδος 1903) δυνάμει τοῦ ὁποίου ἀντισυνταγματικῶς ὤρισθη, ὅτι ὁ Ἡγεμὼν εἶνε ἐλεύθερος νὰ ἀνακαλέσῃ κατ' οἰκίαν αὐτοῦ κρίσιν τὴν πρὸς ἔκδοσιν ἐφημερίδων καὶ ἐντύπων ἐν γένει περιεχόντων πολιτικὴν ὕλην ἄδεια. Ἄδεια τοιαύτη θεωρεῖται ἀντιδικαίως ἀνακαλουμένη, εἰάν δὲν ἐχρησιμοποιήθῃ ἐντὸς 2 μηνῶν ἀφ' ἧς ἐχορηγήθῃ. Σημειωτέον ὅτι καὶ πρὸ τούτου ἡ ἐλευθεροτυπία εἶχε καταργηθῆ οὐσιαστικῶς διὰ τῆς συστηματικῆς ἀρνήσεως τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας τοῦ νὰ παρέχῃ ἄδειας πρὸς ἔκδοσιν πολιτικῶν ἐφημερίδων εἰς τοὺς ἔχοντας τὸ νόμιμον προσόντα.

Κατάργησις τοῦ δικαιώματος τῆς ἐκλογῆς ὑπὸ τοῦ Λαοῦ τῶν δημοτικῶν Συμβούλων.

Τὸν νόμον περὶ διορισμοῦ τῶν Δημάρχων ὑπὸ τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας συνεπλήρωσεν ὁ νόμος 497 (φύλλον 33 Τ. Α'. τῆς Ἐπισήμου Ἐφημερίδος τοῦ 1903) δι' οὗ (ἀρθ. 14), τὰ μέλη τῶν δημοτικῶν Συμβουλίων, ἅτινα ἐξελέγοντο δυνάμει τοῦ προϋφαινομένου νόμου, ὑπὸ τοῦ Λαοῦ, διορίζονται δι' Ἡγεμονικοῦ Διατάγματος.

Ἀφαίρεσις ἐκλογικῶν δικαιωμάτων τῆς Μουσουλμανικῆς Κοινότητος.

Ἐπὶ ἀριθμὸν 434 Νόμος (σελ. 612 Τομ. Β'. Κρητ. Κωδίκων Κουσου-ρίλι) ὤρισεν, ὅτι τὰ μέλη τῆς Μουσουλμανικῆς Δημογεροντίας διορίζονται δι' Ἡγεμονικοῦ Διατάγματος ἐναντίον τῆς ὑπὸ τοῦ νόμου 143 καθιερωμένης ἀρχῆς τῆς ἐκλογῆς αὐτῶν ὑπὸ τῆς Μουσουλμανικῆς κοινότητος.

Συγκέντρωσις τῆς διοικήσεως τῶν Νοσοκομείων.

Ἐν ᾧ κατὰ τὸν ὑπ' ἀριθμὸν 423 Νόμον περὶ Δημοτικῶν Νοσοκομείων (σελ. 225 Τ. Β'. Κρητ.Κωδίκων Κουσουρέλη) τὰ μέλη τοῦ ἀδελφάτου τοῦ διοικοῦντος τὸ Νοσοκομεῖον ἐκλέγονται ὑπὸ τῶν οἰκείων δημοτικῶν συμβούλων, ὁ ὑπ' ἀριθ. 584 Νόμος (φύλλον 41 Τ. Α' Ἐπισημ. Ἐφημ. Κυβερνήσεως τοῦ 1903) ὑπέγαγε καὶ τῶν νοσοκομείων τὴν διοίκησιν εἰς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν, ἣτις ἐδικαιοῦτο νὰ διορίζη καὶ παύῃ τοὺς διευθυντάς, τοὺς ἰατροὺς καὶ τὰ διοικοῦντα τὸ νοσοκομεῖον σωματεῖα.

Ἀπαγόρευσις τοῦ δικαιώματος τοῦ συνέργεσθαι ἀόπλως ἐν ὑπαίθρῳ.

Δι' ἀπλῆς ἀστυνομικῆς διατάξεως, μὴ στηριζομένης εἰς νόμον τινά, ἀπηγορεύθη καὶ τὸ κατὰ τὸ ἄρθρον 25 τοῦ Συντάγματος δικαίωμα τοῦ συνέργεσθαι ἀόπλως, καὶ ἡσυχῶς ἐν ὑπαίθρῳ.

Συνέπειαι τοῦ ἀπολυταρχικοῦ συστήματος ἀπὸ ἀπόψεως τῶν δημοσίων οικονομικῶν, τῆς Γεωργίας καὶ τῶν δημοσίων ἔργων.

Ἐτεραι συνέπειαι τοῦ ἐγκραθιδρυθέντος ἀπολυταρχικοῦ συστήματος καὶ τῆς εἰς τὰ κομματικὰ ἀνχιμίζεως τοῦ ἀνευθύου παράγοντος εἰσὶν, ὅτι ὑπεύθυνος μὲν Κυβέρνησις δὲν ὑπῆρχε πλέον, εἰ δὲ τυπικῶς ἀσκούντες τὰ καθήκοντα τῶν Συμβούλων περὶ οὐδενὸς ἄλλου ἐσκέπτοντο ἢ περὶ ἐκτέλεσεως τῶν διαταγῶν ἃς ἐλάμβανον περὶ τυπικῆς διεξαγωγῆς τῆς τρεγοῦσης ὑπηρεσίας καὶ περὶ ἀναστατώσεως τοῦ ὑπαλληλικοῦ καθεστώτος, πρὸς ἐκπύρρῃσιν τῶν ἀναγκῶν τοῦ κόμματος. Μέχρις οὗ ὑπῆρχον χρήματα διαθέσιμα ἐκ τῶν ἐκτάκτων προδόδων τοῦ Δημοσίου ἐδαπανήθησαν ποσά τινα διὰ τὴν ἐκτέλεσιν δημοσίων τινῶν ἔργων, καὶ ταῦτα ἔνευ τῶν ἀπαιτουμένων ἐγγυήσεων, ἀφ' οὗ καὶ αὐτὴ ἡ ὑπηρεσία τῶν δημοσίων ἔργων ἐκολοθώθη εἰς τρόπον, ὥστε νὰ μὴ δύναται κανονικῶς νὰ λειτουργήσῃ, οὐδὲ νὰ ὑπάρχῃ ὁ ἀπαιτούμενος ἐλεγχος. Οἱ πόροι ὅμως αὗτοι ἐστερέωσαν καὶ οὐδεμίαν σοβαρὰ ἐνέργειαν κατεβλήθη πρὸς ἐξέυρσιν νέων τοιαύτων. Ἦν ἄληθές, ὅτι προσετέθη νέος φόρος, ἐπὶ τῆς καταναλώσεως τοῦ καπνοῦ, ἠδίκηθη δὲ καὶ ὁ εἰσαγωγικὸς ἐπὶ τούτου φόρος. Καὶ ἡ μὲν αὕτησις αὕτη ἦτο ἔρθη καὶ ὠφέλιμος, ἀλλ' ὁ ἐπὶ τῆς καταναλώσεως, ὡς ἐφηρμόσθη μάλιστα, παρέδραψε σπουδαίως τὴν ἀναπτυσσομένην καπνοκαλλιέργειαν. Ἄλλ' ἐνῷ προσετέθη ἡ φορολογία αὕτη, αἱ δημοσίαι δ' ἐν γένει πρόσοδοι ἔδει νὰ ἀποδείξωσι κανονικὴν αὕτησιν ὁὐδὲν τῷ χρόνῳ, τοῦτο δὲν συνέβη διὰ τὰς πλείστας ἐξ αὐτῶν, ὅπερ ἀποδοτέον εἰς κακὴν διαχείρισιν.

Καὶ ἡ μὲν κατάστασις τῆς τελωνειακῆς ὑπηρεσίας εἶνε γνωστὴ τοῖς πᾶσιν, ἀλλὰ καὶ ἡ βεβιαίωσις καὶ εἰσπραχῆς τῶν ἀμέσων φόρων ἀποδείκνυται

έλλιπής. Ως παράδειγμα αναφέρω ότι ο φόρος τών ἀροτριώντων κτηνών
κατά τὸ ἔτος 1899—1900 ἐβδαιώθη εἰς δραχμὰς 396,420,52
εἰσπράχθησαν δὲ δραχμαὶ 356,765,88

καὶ ἔμειναν καθυστεροῦντα μέχρι τῆς 30 Ἀπριλίου 1901 δρ. 39,654,64
ἤτοι ἀναλογία ἐπὶ τών καθυστερούντων, ἐν σχέσει πρὸς τὰ βδαιωθέντα
10 ο)ο, ἐνῶν ὁ ἀντικαταστήσας αὐτὸν φόρος ἐπὶ τών δημητριακῶν τῷ 1901
ἐβδαιώθη εἰς δραχ. 391,676 εἰσπράχθησαν. 316,901
τῷ 1902 291,919 " 188,222
σύνολον ἐβδαιώθησαν 683,595
ἀφαιροῦνται τὰ εἰσπραχθέντα . . . 505,123
καθυστεροῦντα 178,472

ἦτοι ἀναλογεῖ μέσος δρος καθυστερήσεως περίπου 26 ο)ο ἢτοι 19 ο)ο ἐπὶ
πλέον τών προηγουμένων ἐτῶν (ἴδε σελ. 2 Γενικῆς ἐκθέσεως ἐπὶ τοῦ προϋ-
πολογισμοῦ τών ἐτῶν 1905—1906). Ἐπίσης ὁ φόρος οἰκοδομῶν καὶ ἐνοικί-
ων τών ἀστυκῶν κτημάτων παρουσιάζει τὴν ἐξῆς διαφορὰν :

Εἰσπραχθέντα

	1899	1900	1901	1902	1903
οἰκοδ. 17,471	18,671	15,018	11,185		
ἐνοικ. 81,968	70,374	22,448	44,132	(80,103	

Εἶνε ἀληθές ὅτι ἐλαφρὰ τροποποίησις τοῦ Νόμου, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὸ
ἐνοίκιον, ἐπήνεγκε μικρὰν τινα διαφορὰν ἐπὶ ἔλαττον, ἀλλ' αἱ οἰκοδομαί,
ἀφ' ἑτέρου, ἐπολλαπλασιάσθησαν, ὁ δὲ φόρος τών οἰκοδομῶν παρεμίειεν ὁ
αὐτός, καὶ ἐν τούτοις αἱ εἰσπράξεις του ἔλαττώθησαν, ἐξ οὗ τεκμαίρεται,
ὅτι καὶ ὁ τοῦ ἐνοικίου εἰσπράττεται ἐλαττωματικῶς, ὅπερ ἄλλως τι ἀπο-
δείκνυται καὶ ἐκ τῆς στήλης τών καθυστερούντων.

Παρομοία ἔλλιπής διαχειρίσις καταδείκνυται καὶ διὰ τὰ ἄρθρα τών ἐσό-
δων ἐκ τών εἰσφορῶν τών Δήμων, τών Μονῶν κλπ.

**Παραμέλλουσι τῆς Γεωργίας κατάργησις
τοῦ Γεωργικοῦ Τμήματος.**

Ἐκ τών συνημμένων πινάκων εἰς τὸν προϋπολογισμὸν τών ἐσόδων καὶ
ἐξόδων τῶν 1905 καὶ 1906 ἐξάγεται, ὅτι διὰ τὴν Γεωργίαν ἐδαπανήθησαν
κατὰ μὲν τὸ ἡμιτελὲς οἰκονομικὸν ἔτος 1898 δρ. 14,085, κατὰ δὲ τὸ
ἔτος 1899 δραχ. 68,281 καὶ κατὰ τὸ ἔτος 1900 δραχ. 170,331, ἐκ δὲ
τοῦ ὑποβληθέντος σχεδίου διατοῦ προϋπολογισμοῦ διὰ τὰ ἔτη 1901 καὶ
1902 ἐξάγεται, ὅτι ὑπέβαλον προϋπολογισμὸν ἐξόδων ὑπὲρ τῆς Γεωργικῆς
ὕπηρεσίας διὰ μὲν τὸ ἔτος 1901 ἐκ δραχ. 446,000 διὰ δὲ τὸ ἔτος 1902
ἐκ δραχμῶν 138,000.

Ἀπλῆ ἀνάγνωσις τῶν κεφαλαίων ἄρθρων καὶ ἐδαφίων τοῦ προϋπολογι-
σμοῦ τών ἐξόδων τῆς ὑπηρεσίας ταύτης καὶ ἡ εἰρημένη ἐκθεσις τοῦ 1903
τοῦ Γ. Τμήματος ἐπὶ τῶν πεπραγμένων ὑπ' αὐτοῦ, δίδει εἰκόνα τινὰ τῆς
γενομένης ἕως τότε ἐργασίας καὶ τῶν περαιτέρω ὑπὲρ τῆς γεωργίας σκέψεων

καὶ σχεδίων τοῦ τότε κυβερνητικοῦ συστήματος. εἶνε ἐξηκριθωμένον ἤδη, ὅτι ἂν ἐγένετο ἀξία λόγου ἐργασία ἐν τῇ Νήτῳ ὑπὲρ τῆς μόνης σχεδὸν πηγῆς πλουτισμοῦ τῆς χώρας ταύτης, τῆς γεωργίας, αὕτη ἐγένετο κατὰ τὸ ἐν λόγῳ χρονικὸν διάστημα.

Ἀποδείξεις ὅτι κατὰ τὸν χρόνον ἐκεῖνον ἰδρύθη ἡ ὑπηρεσία τοῦ Γεωργικοῦ τμήματος (Νόμος 90 φυλλ. 93 τῆς ἐπισημ. ἐφημερίδος τοῦ 1899) ἰδρύθησαν γεωργικοὶ σταθμοί, διωρίσθησαν δύο ἐπιστήμονες ἐπιθεωρηταὶ τῆς Γεωργίας καὶ εἰς Δευθυντῆς, ἐψηφίσθησαν καὶ ἐτέθησαν εἰς ἐφαρμογὴν, μετὰ πλήρους ἐπιτυχίας, οἱ Νόμοι περὶ ὑποχρεωτικοῦ κλαδεύματος τῶν ἐλαιοδένδρων (Νόμος 103 σελ. 737 Β'. Τόμου Κωδίκων Κουσουρέλη) περὶ μέτρων πρὸς πρόληψιν φυλλοξήρας (Νόμος 57 σελ. 733 αὐτόθι) περὶ τοῦ χρόνου τοῦ τρυγητοῦ τῆς σταφίδος καὶ τοῦ τρόπου τῆς ἀπεξηράνσεως αὐτῆς (Νόμ. 193 σελ. 740) περὶ καθορισμοῦ τοῦ χρόνου τῆς συλλογῆς τῶν χαρουπιῶν (Νομ. 200 σελ. 74) περὶ προλήψεως ἢ καταπολεμήσεως ἐπιζωοτιῶν (Ν. 354 σελ. 742) περὶ μέτρων καταπολεμήσεως τῆς κάμπης τῆς βαλάνου (Νομ. 113 σελ. 743) κλπ. Κατὰ τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα ἡ ποιότης τῆς σταφίδος, ἕνεκα τῶν ληφθέντων κυβερνητικῶν μέτρων, ἐβελτιώθη τοσοῦτον, ὥστε ἡ τιμὴ τῆς ἐδιπλασιάσθη σχεδὸν, ἐνεψυχώθη δὲ ἡ σπαφίδαμπελοφυτεία διὰ τῆς εἰσαγωγῆς καὶ διανομῆς δωρεῶν κλημάτων σουλτανίκας, ὥστε νὰ παρουσιάζεται τὸ εὐχάριστον ἀποτέλεσμα, ὅτι ἡ μὲν ποσότης τῆς ἐξαχθείσης σταφίδος ἀπὸ χιλιόγραμμων 1,468,685 εἰς 2 περιωρίζετο κατὰ τὸ ἔτος 1901 ἀξίας δραχ. 334,332, νὰ ἀνέλθῃ εἰς χιλιόγραμμα 4,504,421 ἀξίας 1,328,334 κατὰ τὸ ἔτος 1904. Ἐπίσης, συνέπεια τῶν ληφθέντων ἀποτελεσματικῶν μέτρων πρὸς καταπολέμησιν τῆς κάμπης τῆς βαλάνου, τὸ ποσὸν τοῦ ἐξαχθέντος βαλανιδοκάρπου, ὅπερ κατὰ τὸ ἔτος 1901 περιωρίζετο εἰς χιλιόγραμμα 359,450 ἀξίας δραχ. 53,391 ἀνήλθε κατὰ τὸ ἔτος 1903 εἰς χιλιόγραμμα 1,380,201 ἀξίας 217,051 δραχμῶν.

Κατὰ τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα κατεβλήθησαν προσπάθειαι περὶ βελτιώσεως τῆς τυροκομίας, τοῦ γένου, τῶν ἵππων καὶ ἄλλων ζώων, ἐγένετο ἡ ὀργάνωσις Κτηνιατρικῆς ὑπηρεσίας καὶ ἐλήφθησαν μέτρα καταπολεμήσεως τοῦ ἀνθρακῶς τῶν βῶν. Ἐγένετο δοκιμαὶ ἐπιτυχεῖς περὶ βελτιώσεως τῆς παραγωγῆς τοῦ βάμβακος διὰ προμηθείας σπόρου ἐξ Αἰγύπτου καὶ τῶν γεωμήλων, δι' εἰσαγωγῆς γεωμήλων ἐξ Εὐρώπης, ἐγένετο μελέτη περὶ τῶν μεταλλικῶν ὑδάτων τῆς Νήσου, περὶ δασῶν, περὶ μεταλλείων, περὶ γενικῶν ἀποθηκῶν. Ἡ μετὰ κλησις ἐιδικῶν κλαδευτῶν ἐκ Χίου καὶ Μιτυλήνης. Ἐγένοντο πειράματα περὶ καλλιέργειας ζυθοπαραγωγῆς κριθῆς ἐξ Ἀγγλίας σταλείσης. Ἐλήφθησαν δὲ καὶ ἀποτελεσματικὰ μέτρα πρὸς αὐξησιν τῆς μεταξοπαραγωγῆς πρὸς δενδροφυτεῖαν καὶ ἐμβολιασμὸν ἄγριων δένδρων, πρὸς καταπολέμησιν ἀσθενειῶν τῶν δένδρων καὶ πρὸς ἀνάπτυξιν τῆς καπνοκαλλιέργειας μετακληθέντων ἐκ Τουρκίας 5 καπνοκαλλιεργητῶν καὶ καπνοσυσκευαστῶν (ἴδε ἐγκύκλιον Διευθύνσεως Οἰκονομικῶν περὶ καπνοῦ 1900 ἀριθμ. 6) Ὁ ὑπ' ἀριθ. 97 τοῦ 1899 νόμος, περὶ ἀπαγορεύσεως τῶν σκαφίνδρων διὰ τὴν ἀλιεῖαν τῶν σπόγγων (φυλλ. 97 Ἐπισ. Ἐφημ. τοῦ

1899) έφάνη εύεργετικώτατος από τε φιλανθρωπικής απόψεως και υπό την επών των συμφερόντων του Δημοσίου (Ιδε προσηρτ. υπ' αριθ. 7 φυλλάδιον Charles Flégel La Question des Pêcheurs d'éponges de la Méditerranée 1905. Έν τούτοις, αντί των προταθεισών υπ' έμου πιστώσεων διά τά έτη 1901 και 1902 εκ δραχμών 146,000 και 138,000 έψηφίσθη ο υπ' αριθ. 439 Νόμος (σελ. 745 Β' Τόμ. Κωδικών Κουσουρέλη) δι' ου έχορηγείτο πίστωσις χονδρική ανά 50,000 δραχ. δι' εκάτεραν των οικονομικών έτών, καθργείτο άπασα ή γεωργική όργανωσις, και άνετίθετο εις την εκτελεστικήν έξουσίαν να κανονιση διά διατάγματος τά της υπηρεσίας ταύτης επί τη βάσει του έν λόγω γλίσχρου ποσού.

Έκτοτε μέχρι σήμερα, οι προϋπολογισμοί των έξόδων της γεωργικής υπηρεσίας δεν άνεγράφουσι έτησίαις πιστώσεις άνωτέρας των 50000 δραχ. ο του 1906 δε μόλις 2500 δραχμών· οι γεωργικοί σταθμοί, πλην ενός, μεταβληθέντος εις άγροκήπιον άπλου, καθργήθησαν, τά φυτευθέντα δένδρα έξηράνθησαν ή κατεστράφησαν υπό των ζών, και πλήρης επήλυθε παράλυσις του ζωτικού τούτου κλάδου μέχρις ου, ο υπ' αριθμόν 598 του 1905 Νόμος (φύλ. 36 του 1905 Τ. Α' της έπισήμου έφημερίδος) έπέθηκε την κορωνίδα, καταργήσας και αυτάς τας θέσεις των επιθεωρητών της Γεωργίας.

· Η αντίδρασις

Τοιαύτη κατάστασις πραγμάτων φυσικόν ήτο να γενήσῃ αντίδρασις. Εκ των μη επιδοκιμαζόντων την έγκαθίδρουσι τοιούτου κυβερνητικού συστήματος άλλοι μόν, έν οις και εγώ, τελείως άπογοητευθέντες, ειχον άποσυρθη της πολιτικήςσκηνης, άλλοι δε άπελπισθέντες περι της θεραπείας διά της νομίμου όδου, ουδέν άλλο μέσον διέβλεπον πλέον ή την επανάστασιν. Κατά τό έτος 1904 τά πράγματα ειχον φθάσει εις τό δίλημμα ή επανάστασις, ή νομίμου τινός διευθετήσεως.

Προσκληθείς επανειλημμένως υπό πολλών αντιπολιτευομένων φίλων μου και του άρχηγού της τότε αντιπολιτεύσεως, όπως επανέλθω εις τον πολιτικόν βίον και συμπράξω μετ' αυτών, εδύλωσα ότι θα έπραττον τούτο, άλλ' υπό τον όρον, όπως αντί πάσης άλλης δραστικώτερας ενεργείας συνταχθῃ και επιδοθῃ μετά της πρόσηκούσης εύλαθείας, εμπιστευτικώς και άθρόμβως εις τον "Ανώτατον" Άρχοντα αναφορά, έν η να διατυπουντο τά παράπονα της αντιπολιτεύσεως, και ζητείται ή διά της νομίμου όδου θεραπεία της καταστάσεως (Ιδε προσηρημένον άντίτυπον αυτης υπ' αριθμόν 9).

Τό περιεχόμενον αυτης, ο άθρόμβος τρόπος δι' ου συνετάχθη και υπεγράφη και ή εμπιστευτική επίδοσις αυτης κατά Μάρτιον του 1904 έδικαιολόγουν πληρέστατα την προσφυγήν του λαου εις τό συταγματικόν τούτο δικαίωμα (άρθρον 27 του Συντάγματος).

Δυστυχώς ή μετριοπαθής αυτη πράξις της αντιπολιτεύσεως δεν απέφερε κανέν αγαθόν άποτέλεσμα άλλά παρώξυνεν έτι μάλλον τά πράγματα . . .

(Απηγορεύθη ἡ δημοσίευσίς τοῦ ὑπὸ τῆς λογοκρισίας)

Ἡ δυσφορία κατὰ τῆς καταστάσεως καὶ ἡ ἀκράτητος πλείον ὀρίμη σύμπαντος τοῦ Κρητικοῦ λαοῦ πρὸς ὀριστικὴν λύσιν τοῦ ζητήματος ἐξεδηλώθη πανδήμως διὰ τῶν κατὰ τὸν Αὐγούστου τοῦ 1904 συλλαλητηρίων καὶ ψηφισμάτων περὶ Ἐνώσεως.

Οἱ ἀρχηγοὶ τῆς ἀντιπολιτεύσεως νέην ἀπόπειραν ἐπαγείρισαν, ὅπως διὰ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως πεισθῆ ὁ Ἄρμοστὴς ν' ἀκούσῃ τὰ παράπονα τῆς ἀντιπολιτεύσεως, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀπόπειρα αὕτη ἀπέτυχεν ὡς καὶ ἡ τελευταία περὶ συνεννοήσεως πρὸς τοὺς ἀρχηγούς τοῦ κρατοῦντος συστήματος πρὸς χαλάρωσιν τινὰ τοῦ ἀπολυταρχικοῦ συστήματος διὰ τῆς ἴφαιμογῆς φιλελευθερωτικῶν κυβερνητικῶν μεθόδων.

Ἐπίσης εἰς οὐδὲν ἀπέβη ἡ κατὰ τὰ τέλη Φεβρουαρίου 1903 προειδοποίησις ἣτις ἐγένετο ὑπ' ἑμοῦ τῇ Ἑλλ. Κυβερνήσει ὅτι θὰ ἐξεροήγνητο ἡ ἐπανάστασις ἐντὸς ὀλίγου ἐάν δὲ μετεβάλλετο τὸ Κυβερνητικὸν σύστημα.

Ἡ ἐπανάστασις

(Απηγορεύθη ἡ δημοσίευσίς τοῦ ὑπὸ τῆς λογοκρισίας)

Συμπέρασμα

Ἀναμφισβήτητον ὅτι ἔνεκα τῆς ἐν λόγῳ ἐπαναστάσεως καὶ τῶν προηγηθέντων αὐτῆς ἡ νῦν κατάστασις εἶνε, κατὰ φυσικὴν συνέπειαν, χειρῶν τῆς προηγηθείσης ταύτης, ἰδίως ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς δημοσίας τάξεως, τοῦ γούτρου τῆς ἐξουσίας καὶ τοῦ σεβασμοῦ πρὸς τοὺς νόμους.

Ὁ Κρητικὸς λαὸς καλεῖται νὰ στεγασθῆ ἐντὸς οἰκοδομῆς ἣν ἀπέστρεψε καὶ πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως καὶ ἦν αὕτη ἐκ θεμελιῶν διέσεισε καὶ κατεστήσεν ἐτοιμόροπον!

Ἐν τούτοις καὶ ἡ ἐμὴ γνώμη εἶνε σύμφωνος εἰς τὸ ὅτι τὸ καθῆκον τοῦ Κρητικοῦ λαοῦ εἶνε νὰ σεβασθῆ καὶ πάλιν τὴν ὑψηλὴν θέλησιν τῶν Προστατῶν καὶ εὐεργετῶν αὐτοῦ Δυνάμεων καὶ εὐλικρινῶς νὰ καταβάλλῃ πᾶσαν προσπάθειαν ὅπως συνδράμῃ αὐτάς εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν εὐμενῶν ὑπὲρ αὐτοῦ διαθέσεων Τῶν, ἀναμένων ἐν τῷ μεταξύ ἐκ τῆς μεγαθυμίας αὐτῶν τὴν πλήρη ἐκπλήρωσιν τοῦ διακαοῦς ἐθνικοῦ αὐτοῦ πόθου.

(Απηγορεύθη ἡ συνέχισις ὑπὸ τῆς λογοκρισίας)

Εἰσακτεῖα μεταρρυθμίσεις

Εἶνε φανερόν ὅτι ὡς πρώτιστος ὅρος κανονικῆς λειτουργίας νέας μεταβατικῆς καταστάσεως προβάλλει ἡ ἐν μέρει τοῦλάχιστον ἱκανοποίησις τοῦ

Ἐθνικοῦ αἰσθήματος τοῦ Κρητικοῦ Λαοῦ. Τοιαύτη ἰκανοποίησις θὰ ὑπεροχήθει τοῖς κατατριβέντας ἠθικοῖς παράγοντας, οἵτινες ἀπέτελουν τὴν κυριωτέραν δύναμιν διὰ τὴν διοίκησιν τῆς χώρας. Μεταξὺ τῶν ἐπενεκτέων μεταρρυθμίσεων ἐνδείκνυνται καὶ αἱ ἑξῆς :

1) Ἐφαρμογὴ Συντάγματος στηριζομένου ἐπὶ τῶν θεμελιωδῶν ἀρχῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ συντάγματος, ἰδίως τῶν ἀφορωσῶν εἰς τὴν λειτουργίαν ἀντιπροσωπευτικῆς Κυβερνήσεως, τὴν ἀνεξαρτησίαν τῶν δικαστηρίων διὰ τῆς ἰσοβιότητος, διὰ τῆς εἰσαγωγῆς τοῦ θεσμοῦ τῶν ἐνόρκων ἐπὶ τῶν πολιτικῶν ἀδικημάτων, τῶν ἀδικημάτων τοῦ τύπου καὶ τῶν κακοεργημάτων κοινοῦ δικαίου.

2) Εἰσαγωγή ἐν τῷ Συντάγματι διατάξεων κανονιζουσῶν τοὺς ὅρους τῆς παροχῆς εἰς τὰ διάφορα διοικητικὰ ἀξιώματα ἐπὶ τῇ βάσει διαγωνισμοῦ καὶ ἔγγυαμένων τὴν μονιμότητα τοῦ προσωπικοῦ.

3) Εἰσαγωγή ἐν τῷ Συντάγματι ὄργανισμοῦ περὶ προσφυγῆς ἐνώπιον Συμβουλίου παρέχοντος τὰς ὁπαιτουμένας ἔγγυσεις ἐνώπιον τοῦ ὁποίου νὰ ὑπάρχη δικαίωμα προσφυγῆς ἐναντίον πάσης παραβάσεως τῶν νόμων ἐκ μέρους τῆς ἐκτελεστικῆς ἐξουσίας καὶ πρὸς μελέτην τῶν εἰς τὴν Βουλὴν εἰσπαικῶν νομοσχεδίων καὶ τῶν πρὸς κέρωσιν ὑποβαλλομένων.

4) Ἄδεια πρὸς τροποποίησιν τῆς τελωνιακῆς διατιμῆσεως πρὸς κατάργησιν τοῦ κατ' ἐκτίμησιν τελωνισμοῦ καὶ εἰσαγωγῆν δασμολογίου, καὶ πρὸς συνομολόγησιν ἐμπορικῆς μετὰ τῆς Ἑλλάδος συμβάσεως ἐπὶ τῷ τέλει, τῆς ἀμοιβαίας ἀτελοῦς εἰσαγωγῆς τῶν προϊόντων ἀμφοτέρων τῶν χωρῶν.

5) Ἀναγνώρισις δικαιοῦματος εἰς τὴν Κρητικὴν Πολιτείαν νὰ εἰσπράττει, διὰ λογαριασμόν τῆς, τὸ ποσοστὸν τῶν δικαιωμάτων τῶν ἐν Κρήτῃ ἰδρυμένων Φάρων, ἅτινα ἤδη εἰσπράττει ἡ Ὀθωμανικὴ Κυβέρνησις.

6) Ὀριστικὸς κανονισμὸς τοῦ ζητήματος τῆς ἐπιβολῆς λιμενικῶν τελῶν διὰ τὴν κατασκευὴν λιμένων συμφέροντος πρὸς τὴν σχετικὴν αἰτίαν τῆς Κρητικῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὰς μεγάλας Δυνάμεις.

7) Ἄδεια ὅπως ἐξομοιωθῶσιν οἱ ἔξνοι ὑπῆκοοι πρὸς τοὺς ἐντοπίους ὅσον ἀφορᾷ τὴν πληρωμὴν φόρου ἐπιτηδεύματος.

8) Εἰσαγωγή ἐν τῷ νέῳ Συντάγματι ὄργανισμοῦ περιέχοντος τὰς ἑξῆς βάσεις :

α') "Ὅτι οἱ τῇ εὐμενεῖ σιγκαταθέσει τῶν Δυνάμεων ἰδρυθησόμενοι νέοι πόροι θέλουσι δαπανᾶσθαι ἀποκλειστικῶς ὑπὲρ τῆς ἀναπτύξεως μέσων τῆς συγκοινωνίας ὑπὲρ τῆς κατασκευῆς καὶ ἐπισκευῆς λιμῶν ὑπὲρ τῆς γεωργίας καὶ ἐν γένει ὑπὲρ ἔργων κοινῆς ὠφελείας. β'), ὅτι τούτω θὰ ἰδρυθῶσιν εἰδικὰ ταμεῖα, γ.) ὅτι ἡ ὑπηρεσία τῶν δη-

μοσίων Έργων θά οργανωθῆ, καὶ θά διευθύνεται ὑπὸ μηχανικοῦ ἀνεγνωρισμένης ἱκανότητος.

9) Δαυβανομένου ὑπ' ὄψει ὄτι εἰς τὸ Κοινοφελές Ταμιεῖον, ἔδανείσθησαν 2,000,000 δραχμ. ἐκ τῆς προκαταβολῆς τῶν Δυνάμεων, τὰ ἀναγραφῆ ἐν τῷ Συντάγματι ὄτι τὴν περιουσίαν αὐτοῦ θέλει διαχειρίζεσθαι ἡ Τράπεζα Κρήτης ἐπὶ προμηθεῖα συμφωνηθησομένη μεταξὺ αὐτῆς καὶ τῆς Κρητικῆς Κυβερνήσεως.

10) Ἀντιοργανώσεις τῆς χωροφυλακῆς πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἐπαγωγῆς σχέσεων ἐμπιστοσύνης μεταξὺ τῆς χωροφυλακῆ καὶ πάντων τῶν κατοίκων ἀδιακρίτως πολιτικῶν γυναιῶν.

11) Ὁργανισμὸς τῆς πολιτοφυλακῆς «πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς ἐνὸς ἑορισμένου χρονικοῦ διαστήματος ἀποχωρήσεως τῶν διεθνῶν στρατευμάτων».

12) Ἐξέυρεσις τρόπου κοινοποιήσεως εἰς Τουρκίαν τῶν δικηγορῶν τῶν Κρητ. δικαστηρίων.

13) Ταχεῖα καὶ ὀριστικὴ διακανόνισις τοῦ ζητήματος τῶν ἀποζημιώσεων.

14) Μεσολάβησις τῶν προστατιδῶν Δυνάμεων πρὸς διευκρίνασιν τῆς συνάψεως δανείου διὰ τὰς ἀποζημιώσεις καὶ δημόσια ἔργα.

Ἐν Χαλέπῳ κατὰ Φεβρουάριον τοῦ 1906

Κ. Μ. ΦΟΥΡΗΣ